

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la contestația depusă de Victor Sandu

împotriva deciziei nr.18 din 9 septembrie 2024 a Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

(evaluarea externă conform Legii nr. 26/2022)

(Dosarul nr. 3-30/24

NR. PIGD 2-24129035-01-3-12112024)

Contestație în baza Legii nr. 26/2022; evaluarea reluată a candidatului la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii;
--

13 august 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică cererea de contestare depusă de Victor Sandu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei nr.18 din 9 septembrie 2024 „cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii” și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului,

Completul de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

Mihail Calistrov, *grefier*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE SI DE PROCEDURĂ

1. Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1449-VII din 4 februarie 2015, Victor Sandu a fost numit pe un termen de cinci ani în funcția de judecător la Judecătoria Centru, municipiul Chișinău. La 29 septembrie 2016 a fost numit în funcția de judecător la instanța nou-creată Judecătoria Chișinău, începând cu 1 ianuarie 2017. La 11 decembrie 2018, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 584/24 a fost desemnat pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, începând cu 1 ianuarie 2019. Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1597-VIII din 3 iunie 2020 a fost numit în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, iar la 18 martie 2022 a fost numit în funcție de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 171/17 din 15 iunie 2021 s-a dispus convocarea ședinței extraordinare a Adunării Generale a Judecătorilor care urma a avea loc la 1 octombrie 2021, în vederea alegerii a șase membri permanenți al Consiliului Superior al Magistraturii.

3. La 29 octombrie 2021, judecătorul Victor Sandu a depus la Consiliul Superior al Magistraturii cerere de participare la concurs pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

4. La 6 aprilie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii a expediat Comisiei de evaluare lista persoanelor care urmează să fie evaluate pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în care era inclus și Victor Sandu.

5. La 8 iulie 2022, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a inițiat evaluarea lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în temeiul Legii privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022.

6. Prin decizia Comisiei de evaluare nr. 18 din 18 ianuarie 2023, candidatul la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Victor Sandu nu a promovat evaluarea în baza art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. a), c), și d) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, pe motiv că nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară.

7. Prin decizia din 1 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de judecătorul, Victor Sandu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu și dispunerea evaluării candidatului. S-a anulat decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu. S-a dispus reevaluarea candidatului Victor Sandu de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

8. Ca urmare a evaluării reluate a candidatului Victor Sandu, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10), art. 8 alin. (1)-(2) lit. a) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, prin decizia nr.18 din 9 septembrie 2024 „cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii”, Comisia de decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică pe motivul constatării dubiilor serioase în legătură cu conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

9. La 12 noiembrie 2024, Victor Sandu a contestat decizia Comisiei de evaluate nr.18 din 9 septembrie 2024 „cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii” la Curtea Supremă de Justiție, solicitând anularea deciziei și depunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluate.

10. Conform art. 14 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, contestația ține de competența Curții Supreme de Justiție și este examinată de un complet de judecată special compus din 3 judecători. Cauza a fost distribuită pentru examinare completului compus din judecătorii Ion Malanciuc (președinte), Oxana Parfeni și Diana Stănilă.

11. La 27 noiembrie 2024, Comisia de evaluare a depus referință, prin care nu a recunoscut pretențiile lui Victor Sandu și a solicitat respingerea acestora.

12. Curtea Supremă de Justiție a convocat părțile în ședință la 3 decembrie 2024, 16 decembrie 2024, 16 ianuarie 2025, 7 martie 2025, 20 martie 2025, 25 martie 2025 și 7 aprilie 2025. În fața Curții Supreme de Justiție, reclamantul a pledat atât personal, cât și a fost reprezentat de avocatul Vitalie Zama. Comisia de evaluare a fost reprezentată de către avocatul Valeriu Cernei.

13. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție a convocat părțile în ședință din 24 martie 2025 pentru a examina recuzările înaintate de către reclamantul Victor Sandu membrilor Completului de judecată special.

14. Reclamantul Sandu Victor, fiind susținut de reprezentantul său Zama Vitalie, în ședința de judecată au pledat pentru admiterea contestației în baza argumentelor invocate.

15. Reprezentantul pârâtei, Cernei Valeriu, în instanță a pledat pentru respingerea contestației pe motiv că argumentele de fapt și de drept invocate nu sunt de natură să convingă un observator obiectiv că sunt motive pentru desființarea deciziei Comisiei.

16. La 7 aprilie 2025, a fost finalizată examinarea cauzei în fond, fiind anunțat că decizia va fi plasată pe pagina web a CSJ, conform art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26/2022.

ÎN FAPT

a) Evaluarea externă a reclamantului de către Comisie

17. În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției, la 10 martie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 26, cu modificările ulterioare. Conform acestei legi, toți candidații inter alia la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii sunt supuși evaluării externe, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective. Este evaluată integritatea etică și financiară a acestora. Evaluarea începe cu solicitarea ca candidatul să depună Comisiei declarația de avere și interese personale și a declarației cu privire la lista persoanelor apropiate lui, de transmitere voluntară a răspunsurilor la chestionarul privind integritatea etică.

18. La 6 aprilie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii a expediat Comisiei de evaluare lista persoanelor care urmează să fie evaluate pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în care era inclus și Victor Sandu.

19. La 21 iunie 2022, Comisia de evaluare a trimis candidatului Victor Sandu un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidatul a prezentat Comisiei chestionarul

completat la 4 iulie 2022.

20. La 8 iulie 2022, Comisia de evaluare a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 15 iulie 2022 a declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, cu includerea listei persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a prezentat Comisiei declarația completată la 15 iulie 2022.

21. În timpul evaluării inițiale, Comisia a colectat informații din multiple surse, a trimis candidatului trei runde de întrebări, incluzând 47 de întrebări, 104 de sub întrebări și 38 de solicitări de documente suplimentare.

22. La 9 decembrie 2022, Comisia de evaluare i-a acordat candidatului accesul la materialele de evaluare, conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

23. La 15 decembrie 2022, a avut loc audierea publică a candidatului Victor Sandu în fața Comisiei, iar la 18 ianuarie 2023 Comisia a adoptat decizia nr. 18 „cu privire la candidatul Victor Sandu, candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii”, prin care a decis, în temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. a), c), și d) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, nepromovarea evaluării, pe motiv că nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară.

24. Din conținutul deciziei Comisiei de evaluate nr. 18 din 18 ianuarie 2023, rezultă că, în privința candidatului Victor Sandu au fost constatate dubii serioase în privința: problemei neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021); problemei drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009; problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 și problemei obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule; modalității de achiziționare a automobilului Mercedes.

25. La 8 februarie 2023, Victor Sandu a depus cerere de contestare a deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu, solicitând anularea acesteia și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

26. Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 1 august 2023, a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de judecătorul Victor Sandu, a anulat deciziei nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu și dispunerea reevaluării candidatului.

27. La 9 septembrie 2023, Comisia de evaluare a inițiat reluarea procedurii de evaluate a candidatului Victor Sandu, în cadrul căreia Comisia a colectat informații adiționale din diverse surse, conform necesităților, pentru a aborda problemele examinate în cadrul evaluării reluate. Candidatul Victor Sandu a răspuns la două

întrebări scrise de Comisie, inclusiv patru sub întrebări și șase solicitări de documente suplimentare, precum și trei solicitări cu privire la date de contact.

28. La 29 martie 2024, candidatul a fost notificat cu privire la faptele și dubiile din partea Comisiei și Anexa 1 aferentă la 15 mai 2024, iar la 5 aprilie 2024 și 22 mai 2024 candidatul a răspuns la notificarea Comisiei privind faptele și dubiile serioase.

29. La cererea candidatului, la 2 aprilie 2024 și 22 mai 2024, Comisia de evaluare i-a acordat acestuia accesul la materialele de evaluare reluate.

30. La 15 iulie 2024, a avut loc audierea publică a candidatului Victor Sandu.

31. Ca urmare a evaluării reluate a candidatului Victor Sandu, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022, în temeiul art. 8 alin. (1)-(2) lit. a) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia de decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică pe motivul constatării dubiilor serioase în legătură cu conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

32. Potrivit deciziei, Comisia de evaluare a constatat dubii privind:

a) Importul și înregistrarea mijloacelor de transport/Nedeclararea venitului obținut din vânzare mijloacelor de transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală.

b) Tranzacția privind automobilul Mercedes E220 CDI.

c) Extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia.

33. Referitor la Problema 1: Importul și înregistrarea mijloacelor de transport/Nedeclararea venitului obținut din vânzare mijloacelor de transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală, Comisia de evaluare a stabilit că: în anul 2008 Victor Sandu a importat și înregistrat un automobil Volkswagen și o motocicletă de marca Suzuki Motor Espana, la Secția înmatriculare transportului și documentarea conducătorilor auto. Valoarea totală a vehiculelor a fost de 35 773 MDL: 29 000 MDL valoarea în vamă și 6773 MDL taxe vamale achitate. Automobilul a fost vândut la nouăsprezece luni după înregistrare, iar motocicletă Suzuki în luna martie 2021 cu 20 000 MDL. Candidatul nu a achitat nici un impozit aferent venitului din vânzarea motocicletei, deși a vândut motocicletă cu aproximativ 15 000 MDL mai mult decât prețul de achiziție.

34. A notat că în anul 2009, 20 de vehicule au fost importate din Italia și Germania și înregistrat pe numele candidatului la Secția înmatriculare transportului și documentarea conducătorilor auto. Valoarea vehiculelor a fost de 522 778 MDL, constând din 390 310 MDL valoarea declarată la vamă și 132 468 MDL taxe vamale. Toate cele 20 vehicule au fost vândute între 2009 și 2013.

35. Candidatul a declarat că beneficiar efectiv/proprietarul de facto al acestor

vehicule era fosta sa rudă apropiată G.P, pe care îl ajuta în afacerea sa de vânzare și reparații de motociclete și automobile SRL „M”, înființată în 2008.

36. De asemenea în perioada 2010-2015, candidatul a importat în Moldova nouă vehicule care au fost înmatriculate pe numele său. Valoare declarată în vamă și taxele plătite au însumat 392 631 MDL. Aceste vehicule au fost ulterior vândute pe parcursul anilor 2010-2018.

37. În iunie 2019, în Republica Moldova au fost importate șase vehicule pe numele mamei candidatului, cu valoare totală de 1 679 202 MDL, inclusiv 1 470 000 MDL valoarea în vamă și 209 202 MDL taxe vamale. Vehiculele au fost vândute în diferite momente din perioada 2019-2022.

38. Tranzacția privind automobilul Mercedes E220 CDI: În declarația sa anuală pentru anul 2021, candidatul a declarat achiziționarea automobilului Mercedes E220 CDI, a/f 2010, pentru suma de 210 000MDL. Contractul de achiziție datat cu 10 noiembrie 2021, îl menționează în calitate de vânzător pe I.C. cu tatăl candidatului acționând în baza unei procuri din numele vânzătorului. Cu o lună înainte, pe 6 octombrie 2021 I.C achiziționase autoturismul de la N.B., procuror din cadrul Procuraturii Anticorupție, pentru suma de 200 000 MDL.

39. În perioada 2019-2022, în timp ce candidatul activa în calitate de judecător de instrucție N.B. a participat la examinarea de către candidat a demersurilor înaintate de procurorul N.B. privind autorizarea acțiunilor procesual penale. Comisia a reținut că candidatul a examinat 26 de demersuri înaintate de procurorul N.B. în vederea obținerii autorizației de efectuare acțiunilor procesual penale, a măsurilor speciale de investigație sau a autorizației de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere în anul 2021, unul în octombrie, 19 în noiembrie și șase în decembrie 2021. A examinat trei astfel de demersuri depuse de procurorul N.B. în martie 2022. La fel a constatat că în cursul anului 2019 candidatul a examinat șapte demersuri și materiale în care a participat procurorul N.B. și a examinat un demers în anul 2020.

40. Cu referire la cea de a 3 problemă: Extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia:

41. Comisia a notat că, în cauza Cosovan c. Republicii Moldova, nr. 13472/18, 22 martie 2022, CtEDO a constatat că a avut loc o încălcare a art. 3 (Interzicerea torturii) și art. 5 alin. (3) (Dreptul la libertate și securitate) din CEDO.

42. Comisia de evaluare a reținut că, candidatul a emis prima încheiere de prelungire a arestului preventiv în privința dlui Cosovan pe 24 noiembrie 2017 (ca răspuns la demersul procurorului din 13 noiembrie 2017). Candidatul a prelungit în continuare arestul preventiv în privința dlui Cosovan, ca răspuns la demersurile procurorului, pe 21 decembrie 2017, 23 ianuarie 2018, 22 februarie 2018 și 23 martie 2018, de fiecare dată pentru o lună, cu deținerea arestului preventiv în Penitenciarul nr. 13 sau 16. Astfel, candidatul a emis cinci din cele șapte încheieri privind arestul, emise de judecătorii de instrucție (cu excepția încheierilor din septembrie și octombrie) înainte de 24 aprilie 2018, când dl Cosovan a fost eliberat din arest

preventiv.

ARGUMENTELE PĂRȚILOR

a) Argumentele reclamantului:

43. Reclamantul a indicat că, la data de 9 noiembrie 2024, a recepționat un e-mail de la secretariatul Comisiei de evaluare (remis de pe adresa secretariat@vettingmd.com) cu subiectul „Decizia Comisiei Pre-Vetting”. Mesajul avea următorul conținut:” Stimate dle Victor Sandu, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Comisia ”) Vă expediază Decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, care a fost întocmită în limbile engleză și română și care este anexată (în ambele limbi) la prezentul mesaj. Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia Comisiei va fi transmisă Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), instituția responsabilă de organizarea alegerilor/ concursului pentru poziția de membru în organul de autoadministrare al judecătorilor, iar informația privind rezultatul evaluării reluate va fi publicată pe pagina web a Comisiei. Rugăm să confirmați recepționarea mesajului și totodată să informați Comisia dacă acceptați sau nu publicarea deciziei”.

44. La acest e-mail erau anexate 2 documente: Decizia Comisiei de evaluare nr. 18 din 9 septembrie 2024 privind candidatura lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii în două limbi - limba română și limba engleză.

45. Deși Decizia nr. 18 a fost emisă la 9 septembrie 2024, aceasta a fost adusă la cunoștință în mod oficial, prin intermediul cutiei electronice poștale, doar în ziua de 9 noiembrie 2024.

46. Indică că, decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 privind candidatura lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii este axată pe următoarele aspecte financiare și etice și anume: în ceea ce privește problema neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021); problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015; problema obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule, care nu au fost atenuate de către candidat; modalitatea de achiziționare a automobilului Mercedes, care se află în proprietatea candidatului; extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia.

47. Potrivit deciziei nr. 18 din 9 septembrie 2024 privind candidatura lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii comisia a emis următoarea formulare: „Comisia are dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică”.

48. Notează că comisia de evaluare nu a constatat în decizia nr. 18 din 18 ianuarie 2023 că reclamantul nu ar fi declarat averea sa conform legislației în vigoare sau că averea dobândită de către familia reclamantului în ultimii 15 ani nu ar corespunde veniturilor pe care familia reclamantului le-a declarat.

49. La acest aspect, reține că reclamantul nu deține în proprietate bunuri imobile, cote părți din capitalul social, acțiuni a careva societăți comerciale, depuneri bănești substanțiale, etc., nefiind prezent spațiu de interpretare sau pentru enunțarea unor dubii substanțiale în contextul trimiterilor părții pârâte la lipsa ipotetică de disciplină fiscală a candidatului reclamant.

50. Indică că, acțiunea dedusă judecării vizează legalitatea actului administrativ și a procedurii administrative aferente prin care comisia de evaluare a verificat candidatul reclamant prin examinarea în special a modului în care candidatul a importat și înregistrat mijloace de transport în nume propriu, modul în care acesta a abordat aspectele fiscale ce țin de înstrăinarea mijloacelor de transport în cauză dar și modul în care a fost dobândit un bun mobil concret.

51. Referitor la aspectele abordate ce țin de pretinsa neplată a impozitului aferent creșterii (ipotetice) de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espuna (în anul 2021), menționează că, potrivit Certificatului din data de 6.02.2023 eliberat de către Serviciul Fiscal de Stat, reclamantul nu deține careva restanțe față de bugetul public național.

52. În ceea ce privește motocicleta „Honda Hornet” importată din România în anul 2015, indică că a achiziționat-o la prețul de 25000 MDL, în stare avariata, care ulterior a vândut-o la data de 29 mai 2018, iar în susținerea acestei depoziții a prezentat comisiei contractul de vânzare-cumpărare, în care era indicată valoarea de 50000 MDL.

53. În cazul motocicletei Suzuki Espana (a/f 2003), procurată în stare avariata, menționează că a importat-o în anul 2008. Conform informațiilor de la Serviciul Vamal, valoarea motocicletei la vamă a fost 4000 MDL și taxe plătite în sumă de 1106 MDL (în total - 5106 MDL). Motocicleta a fost vândută la data de 18 martie 2021 cu 20000 MDL, conform contractului.

54. Astfel, atât în cazul motocicletei „Honda Hornet” cât și a motocicletei „Suzuki Espana” aceste unități de transport au fost procurate în stare avariata și au fost supuse unor intervenții costisitoare pentru repararea lor.

55. Reține că, în esență, Codul Fiscal în redacția de la data vânzării mijloacelor de transport de model „Honda Hornet” cât și „Suzuki Espana” stabilea că „Bază valorică a activelor de capital înseamnă: valoarea activelor de capital procurate și/sau create de contribuabil”.

56. Ca urmare, reclamantul efectuând lucrări de reparație, manoperă la mijloacele de transport de model „Honda Hornet” cât și „Suzuki Espana” a obținut dreptul de proprietate asupra acestor lucrări, respectiv baza valorică a acestor active corespundea cu prețul de procurare a acestora la care s-au adăugat lucrările de reparație, manoperă, respectiv, în speță este inadmisibilă formula de calcul invocată

de comisia pârâtă care a operat exclusiv cu valoarea de cumpărare a acestor bunuri mobile fără să rețină costurile de reparație a acestora care la fel au contribuit la formarea bazei valorice a acestor active.

57. Reiterează, că potrivit Certificatului din data de 6 februarie 2023 eliberat de către Serviciul Fiscal de Stat, reclamantul nu deține careva restanțe față de bugetul public național.

58. Comunică că, în speță, partea reclamantă a prezenta proba admisibilă prevăzută de lege ce tine de inexistența datoriilor față de bugetul public național, nefiind admisibilă orice presupunere că totuși acesta ar fi admis careva încălcări a disciplinei fiscale.

59. Accentuează că acest argument este valabil pentru toate ipotezele invocate de partea pârâtă prin care se ridică dubii referitor la respectarea de către subsemnat a disciplinei fiscale.

60. Indică că, neachitarea impozitelor pentru suma pretinsă impozabilă a creșterii de capital pentru mijloacele de transport Honda Hornet și Suzuki Espana nu poate fi calificată ca dubii serioase a necorespunderii candidatului la criteriu de integritate financiară nefiind o „încălcare gravă”.

61. Totodată, în speță, este neproportională o ipoteză de descalificare a candidaturii subsemnatului la funcția de membru a Consiliului Superior al Magistraturii în baza unor încălcări pretinse absolut lipsite de gravitate.

62. Totodată ghidându-se de la latura imperativă a legislație în vigoare și anume de prevederile art. 40 al in.(51) Cod fiscal, notează că, nu a realizat nicio creștere de capital din vânzarea acestor unități de transport, deoarece investise în piese și în repararea acestora, cât și modificările legislative care prevăd că nu este recunoscută creștere de capital în scopuri fiscale în cazul înstrăinării unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puțin 3 ani până la data înstrăinării.

63. Comunică că, Completul de judecată special al CSJ a analizat „următoarele aspecte în legătură cu dubiile serioase reținute de Comisie cu privire la corespunderea candidatului cu criteriile de integritate: problema neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021); problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009; problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 și problema obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule”.

64. Ce tine de (a) neachitarea impozitului aferent creșterii de capital din vânzarea motocicletei Honda (în 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în 2021), completul de judecată special al CSJ constată „că răspunsurile reclamantului la acest subiect nu au scos la iveală intenția acestuia de a se eschiva de la achitarea impozitelor prevăzute de lege, dar convingerea fermă a lipsei creșterilor de capital/venit impozabil drept urmare a vânzării motocicletelor vizate”, Cu privire la (b) drepturile de proprietate asupra unităților de transport importate în 2009, completul de judecată

special a reținut explicația candidatului că automobilele (20) importate din Italia și Germania în acea perioadă și înregistrate pe numele său, erau de facto ale lui G.P. și declarația G.P. în același sens, prezentată de candidat, iar completul de judecată special al SCJ a concluzionat că candidatul a prezentat raționamente suficiente și logice care denotă că faptele (achiziționarea și înregistrarea automobilelor) s-au petrecut astfel, iar Comisia în mod neclar nu le-a reținut. Cu privire la (c) profitul sau venitul general din vânzarea celorlalte vehicule importate și înregistrare pe numele candidatului în perioada 2008 - 2015 și obligația de achitare a creșterii de capital din vânzarea acestor vehicule, completul de judecată special al CSJ a conchis că: „Or, pe de o parte Comisia de evaluare în decizia de nepromovare a candidatului Victor Sandu a reținut dubii serioase în privința circumstanțelor date, iar pe de altă parte susține că lipsa unei documentații complete cu privire la restul tranzacțiilor cu vehicule a făcut imposibilă verificarea de către Comisie a respectării de către candidat a regimului fiscal privind aceste tranzacții ” Completul de judecată special al CSJ a mai reținut că „ Comisia eronat a constatat dubii serioase în privința eventualului venit obținut de către Victor Sandu”.

65. Referitor la veniturile obținute de către părinți utilizate la procurarea mijloacelor de transport, reține că comisia pârâtă conform argumentelor expuse a luat în calcul antrenarea părinților la munca peste hotarele Republicii Moldova, cu obținerea în acest sens a veniturilor corespunzătoare.

66. Comisia constată în decizia contestată că, în anul 2007-2021, mama subsemnatului a înregistrat în Moldova un venit oficial în sumă de 504.281 MDL. De asemenea, s-a indicat extrasul aferent unui cont care aparținea mamei reclamantului, care indica depuneri totale de 5.950 MDL (ceia ce este greșit suma este în Euro), fiind vizată anii 2013 și 2014.

67. La fel, Comisia constată în decizie că tatăl său era antrenat la lucru în Uniunea Europeană și a retras sumele de 24.850 EUR în 2007-2008, de 6.700 EUR în 2009 și de 42.390 EUR în perioada 2010-2014, dar comisia indică că nu a fost probat că sumele au fost transferate în Republica Moldova.

68. Menționează că, sumele obținute de tatăl său au fost introduse în Republica Moldova nemijlocit de tata care venea acasă de cel puțin 2 ori pe an, iar conform legislației Uniunii Europene/Republicii Moldova sumele până la zece mii euro nu urmează să fie declarate la trecerea frontierei de stat.

69. Accentuează că utilizarea unei metode legitime de introducere în țară a mijloacelor bănești nu poate fi interpretată în defavoarea reclamantului cât timp nu sunt vizate mijloace bănești într-un quantum care depășește limitele admisibile a mijloacelor bănești care pot fi introduse în mod legal raportate la numărul de intrări a părintelui subsemnatului în R. Moldova. Menționează că dubiile invocate de comisie care țin de aspectul abordat nu pot fi apreciate ca fiind admisibile și proporționale sancțiunii aplicate odată cu enunțarea acestora.

70. Totodată invocă că a prezentat probe referitor la veniturile părinților și pentru perioada de până la anul 2008, doar că comisia din motive neclare nu le-a vizat în decizia emisă, nr. 18 din 18.01.2023.

71. Astfel, consideră că în calitatea sa de candidat la funcția de membru CSM, corespunde criteriului de integritate financiară conform art. 4 lit. b) din Legea nr. 26/2022.

72. Referitor la pretinsa problemă ce ține de dreptul de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009, indică că, în anul 2009 au fost importate 20 de vehicule din Italia și Germania în Republica Moldova, apoi înregistrate în numele reclamantului la Secția înmatricularea transportului și documentarea conducătorilor auto. Vehiculele au fost evaluate la un total de 522.778 MDL, din care 390.310 MDL valoare în vamă și 132.468 MDL taxe vamale. Ulterior toate vehiculele au fost vândute (între anii 2009 și 2013).

73. Comunică că, a răspuns concret în prima rundă de întrebări la aspectul dat: „.... în anul 2009 (perioada importului autovehiculelor) avea vârsta de 20 ani și era student în anul 2 la Universitatea de Stat din RM. A specificat expres că beneficiarul/proprietarul de facto a acestor bunuri era Pagu Gheorghe, a.n. 18.02.1973, fostul soț a surorii sale, căsătorii în perioada anilor 2005-2011. El în perioada dată punea bazele afacerii sale de comercializare auto/moto vehicule. Reclamantul fiind student și dispunând de timp liber îl ajuta în activitatea sa. Unele unități de transport erau introduse în postul vamal de către transportul de curse regulate prin intermediul platformelor/remorcilor. De regulă aceste curse regulate ajungeau la posturile vamale luni și marți în decursul nopții (orele 01.00 a.m.-06.00 a.m). Devamarea unităților de transport se făcea foarte greu, dura mult în timp, rânduri mari, câteodată procedura dura 6-12 ore, astfel deseori petreceau toată noaptea în postul vamal în așteptarea devamării. Fostul cumnat având copil mic (nepot al subsemnatului) fizic nu avea posibilitatea să lipsească de acasă și să o petreacă la posturile vamale, fapt pentru care îl ruga pe dânsul să se deplaseze la postul vamal și să devameze unitățile de transport pe numele său, ei fiind în relații familiare la etapa respectivă corespunzătoare.

74. Indică că, a menționat expres că nu deține copia contractelor de vânzare-cumpărare a acestor 20 autovehicule, deoarece ele nu au fost întocmite cu participarea sa nemijlocită. Mijloacele de transport ieșeau din posesia proprietarului de iure și a proprietarului de facto (Pagu Gheorghe) prin procură întocmită notarial, aceasta fiind o procedură de vânzare a bunurilor mobile frecvent folosită de persoane în perioada în cauză, în special în contextul în care el nu a fost persoana care a încasat careva mijloace bănești din aceste operațiuni.

75. De asemenea a specificat expres că nu a declarat venitul din vânzare a unităților de transport importate în 2009 deoarece nu a avut niciun venit, de facto proprietar a acestor unități de transport era Pagu Gheorghe, a.n. 18.02.1973, fostul soț al surorii sale, căsătorii în perioada anilor 2005-2011.

76. În răspuns la prima rundă de întrebări, deoarece nu erau indicate expres care sunt mijloacele de transport, trecuse mai mult timp, a indicat în răspuns că deținea reședință temporară în Regatul Spaniei și putea călători în țările Uniunii Europene fără a fi necesară deținerea unei vize. Astfel, la rugămintea fostului soț a surorii, personal a condus și adus în țară anumite unități de transport procurate de el în Italia

și Germania.

77. Mai mult, la rugămintea cumnatului său personal a condus și adus în țară doar 2 unități de transport procurate de el: 1- VW Polo care se folosea sora sa, cumpărat de cumnatul său în Italia și 1- BMW procurat de cumnatul său în Germania.

78. Celelalte mijloace de transport importate în anul 2008-2009 au fost motociclete. Ele (înafară de scooterul Suzuki procurat de el în anul 2008) au fost procurate de cumnatul său din Italia, și ele toate erau avariate și erau importate în RM pe remorcă, astfel reclamantul a fost implicat doar în procedurile vamale de import și nu a primit nici o remunerație.

79. Totodată Comisia a indicat că, „în cadrul audierii în ședință publică, candidatul a negat orice rol sau implicare în achiziționarea vehiculelor, declarând că era un tânăr student și că nu știa ce înseamnă negocierile la acea vârstă, lucru care a fost infirmat, însă, de importul și achiziționarea a două vehicule, de către acesta, în anul precedent.

80. Notează că, prin aceste constatări comisia confirmă că limba de lucru este limba engleză și redactarea deciziei a fost în limba engleză fără participarea membrilor comisiei cetățeni ai Republicii Moldova, or el a spus în cadrul audierii în ședință publică că nu a participat la negocierile de procurare de către cumnatul său a motocicletelor din Italia deoarece nu cunoaște limba italiană, dar nu a menționat că nu știa ce înseamnă negocierile la acea vârstă.

81. Referitor la pretinsa problemă a profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 cât și referitor la pretinsa problemă a obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule, care nu au fost atenuate de către candidat.

82. Comisia de evaluare, în decizia nr. 18 din 18.01.2023 a indicat că: „La caz, Comisia a reținut că candidatului i-au fost adresate întrebări referitoare la vehicule importate în Republica Moldova, în perioada anilor 2008-2015, care au fost înregistrate în numele candidatului, anul 2008 : 2 autovehicule, anul 2009 : 20 autovehicule, anii 2010-2015 : 9 autovehicule. Prin urmare, comisia a menționat că candidatul nu a declarat creștere de capital și nu a achitat impozite aferente vânzării oricăror dintre aceste vehicule.”

83. Aferent concluziei comisiei menționează că în sensul art. 19 Cod vamal, toate persoanele (juridice, fizice) beneficiază de drepturi egale pentru a introduce și a scoate din Republica Moldova mărfuri și mijloace de transport.

84. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a introduce și de a scoate din Republica Moldova mărfuri și mijloace de transport sau nu poate fi limitat în acest drept, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare (spre exemplu: exportul și importul substanțelor narcotice nominalizate în Hotărârea Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004 ”cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora”; exportul/importul mărfurilor supuse

accizelor, enumerate în anexa la titlul IV al Codului fiscal, art. 119-128; importul/exportul obiectelor care prezintă valoare istorică, științifică, artistică sau altă valoare culturală, precum și al obiectelor de cult).

85. În acest aspect comisia pârâtă nu a reținut că reclamantul și/sau familia sa în perioada anilor 2008 - 2021 la importul vehiculelor invocate s-a eludat de la plata taxelor vamale imperativ stabilite de legislația R. Moldova, fiind respectiv întrunită o condiție de „disciplină fiscală” pentru realizarea atributelor de proprietate asupra mijloacelor de transport legal introduse pe teritoriul R. Moldova, fiind fapt care se confirmă înafara oricărui dubiu, spre deosebire de alte trimiteri a comisiei pârâte care în mod voalat invocă valorificare comercială a bunurilor mobile în cauză, fără însă a deține în acest sens careva substrat factologic.

86. La acest aspect, reține reclamantul că nu dispune în proprietate de bunuri imobile, cote părți din capitalul social, acțiuni a careva societăți comerciale, depuneri bănești substanțiale, etc., nefiind prezent spațiu de interpretare sau pentru enunțarea unor dubii substanțiale în contextul trimiterilor comisiei pârâte la lipsa ipotetică de disciplină fiscală a candidatului reclamant.

87. Reiterează că nu a urmărit un scop comercial pentru sine și accentuează că nu a obținut nici un venit din vânzarea vehiculelor. Ca urmare, nu a declarat creștere de capital și nu a plătit impozite pe vânzarea acestor vehicule deoarece nu a avut creșteri de capital și nu a avut venit urmare a vânzării acestor bunuri.

88. Menționează că, cele 20 de vehicule importate în anul 2009 și cele 2 motociclete importate în anul 2010 erau de fapt deținute de fosta sa rudă apropiată și importate ca parte a afacerii rudei. În cadrul audierii în ședință publică, a declarat în mod repetat că singura sa implicare în cele 20 de tranzacții cu vehicule a fost organizarea procesării documentelor la vamă.

89. Notează că a prezentat comisiei o declarație din partea fostului cumnat, datată din 19 septembrie 2022, în care se preciza că toate automobilele importate în anul 2009 aparțineau lui, iar reclamantul a fost implicat doar în procedurile vamale de import și nu a primit nici o remunerare.

90. Referitor la răspunsul legat de faptul cum au fost importate, a răspuns într-un mod general, deoarece nu fusese întrebat despre niciun vehicul în mod concret.

91. Totodată, în ceea ce privește automobilele importate pe numele reclamantului în 2008 și între anii 2010 și 2015, în total 9 autovehicule (din ele doar 5 autoturisme care au fost importate/deținute în 7-8 ani) menționează că toate au fost achiziționate cu banii părinților săi până a deveni judecător în anul 2015 și că acestea au fost deținute doar pentru a fi utilizate de familie.

92. De asemenea indică că, nu au fost întocmite contracte de vânzare-cumpărare pentru vehicule cu participarea sa nemijlocită deoarece înstrăinarea acestora s-a realizat prin perfectarea procurilor corespunzătoare care acorda noului posesor spectrul necesar de drepturi pentru valorificarea mijlocului de transport.

93. La momentul efectuării tranzacțiilor, conform legislației în vigoare în

Republica Moldova, era necesar să fie întocmite contracte pentru vânzarea bunurilor cu o valoare mai mare de 1000 MDL, însă care nu excludea practica cu perfectarea procurii, în special că la caz nu era patrimoniul real al subsemnatului. Reclamantul a confirmat în cadrul audierilor publice că, dacă ar fi obținut un careva venit din vânzarea acestor autovehicule, ultimul ar fi trebuit să declare venitul la Serviciul Fiscal de Stat, însă la caz acesta nu a survenit.

94. Astfel, din cumulul circumstanțelor reflectate în Decizia nr. 18 , devine clar că argumentul central al Comisiei îl constituie achiziționarea de către reclamant în perioada anilor 2008 - 2015 a unor vehicule, care fiind vândute ulterior, „s-a prezumat” că nu au fost achitate impozite pe venit, argument absolut nefondat. Consideră că aprecierea comisiei este o interpretare proprie, bazată pe o atitudine cu un grad redus de obiectivitate, deoarece automobilele importate pe numele reclamantului în 2008 și între anii 2010 și 2015, în total 9 autovehicule (din ele doar 5 autoturisme) au fost pentru uz personal a familiei, și după utilizarea acestora, cu acumularea uzurii, deprecierea acestora în timp, au fost înstrăinate fără careva venit din această operațiune, inclusiv sub nivelul valorii de procurare.

95. În contextul dat reclamantul a prezentat Comisiei acele documente de care a dispus la momentul solicitării, iar din conținutul documentelor prezentate nu rezultă și nu se percepe nici un dubiu care ar ridica semne de întrebare referitor la onestitatea și credibilitatea candidatului.

96. Prin urmare, concluziile Comisiei sunt bazate doar pe interpretări și dubii, însă, dubiile nu pot apărea pe o lipsă de informație, ci, dimpotrivă, pe existența informațiilor veridice și concludente.

97. Referitor la termenul acordat de comise pentru cumularea actelor, consideră ca fiind arbitrar argumentul comisiei pârâte referitor la faptul că, reclamantul candidat nu a depus nici un efort pentru a obține actele ce țin de înstrăinarea mijloacelor de transport menționate, în special în contextul dreptului Comisiei de evaluare de a acumula informația necesară de la deținătorii respectivi de informație, fiind un drept necondiționat.

98. Concomitent, atestă omiterea cadrului legal ce ține de termenii de păstrare de către Agenție Servicii Publice a actelor juridice de înstrăinare a mijloacelor de transport, pe care subsemnatul nu le deține având în vedere că nu a participat nemijlocit la înstrăinarea ulterioară a mijloacelor de transport în contextul perfectării în prealabil a procurilor care acordau inclusiv dreptul de înstrăinare către reprezentant.

99. Astfel, din analiza Ordinului nr. 57 din 27.07.2016 cu privire la aprobarea Indicatorului documentelor-tip și al termenelor lor de păstrare pentru organele administrației publice, pentru instituțiile, organizațiile și întreprinderile Republicii Moldova și a Instrucțiunii privind aplicarea Indicatorului se atestă că actele primare care au stat la baza înregistrării primare, documentele care atestă operațiunile economice de înstrăinare se păstrează doar 6 ani de zile, și fizic nu mai pot fi ridicate, la expirarea termenului de păstrare acestea fiind distruse.

100. Totodată, menționează că, în rundele de întrebări și răspunsuri comisia nu a cerut ca reclamantul să solicite de la Serviciul Vamal sau Agenția Servicii Publice careva acte, dar în răspunsurile scrise a indicat expres că Comisia în cazul necesității cercetării actelor urmează să le solicite de la Serviciul Vamal sau Agenția Servicii Publice, organe care au efectuat operațiunea de devamare și înregistrarea ulterioară a mijloacelor de transport, înregistrare actelor de juridice de înstrăinare.

101. Indică că, de facto într-adevăr nu dispune de informația solicitată, iar obținerea acestei informații în esență nici nu ar fi fost posibilă.

102. La rândul său, Comisia, în calitate de organ administrativ cu obligațiile pozitive corespunzătoare nu a exercitat nici măcar o încercare de a obține informația solicitată, optând într-un final cu apelarea la prezumții defavorabile.

103. Se întreabă care ar fi motivul pentru care reclamantul să păstreze ani de zile la sine copia procurilor sau a altor date referitoare la vehiculele înregistrate. În același context, copia unui contract de vânzare - cumpărare urma a fi păstrat de candidat atât timp cât el dispune de bunul ce constituie obiectul acelui contract, iar dacă bunul este vândut dispare automat și necesitatea posedării în continuare a copiei contractului, în special în contextul în care în multe cazuri nu a întrunit calitate de proprietar de facto a bunului / bunurilor.

104. La caz, bunurile vizate au fost înstrăinate în perioada de referință reținută și de către comisie 2008-2014, ceea ce și a determinat lipsa necesității păstrării al actelor de însoțire a bunurilor înstrăinate și imposibilitatea de a obține copia acestora de la ASP.

105. Din această perspectivă, dubiile și, mai grav, concluziile Comisiei sunt inexplicabile și lezează drepturile candidatului evaluat în mod direct, or, de la acest tip de acuzații nu se poate apăra nicio persoană în circumstanțele în care aceste acuzații sunt înaintate.

106. Mai indică că, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. b), și alin. (5) lit. a) și c) și cel de integritate etică, conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește problema neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021), problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009, problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 și problema obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule, care nu au fost atenuate de către candidat.

107. Potrivit art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă: a) averea candidatului a fost declarată în modal stabilit de legislație; b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

108. Comunică că, nici în acest caz, Comisia nu a făcut referire la temeiul de

drept, corelat cu circumstanțele de fapt, pe baza cărora a atestat dubii serioase a integrității candidatului.

109. Or, începând cu 2015 averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, autoritatea competentă în acest domeniu Autoritatea Națională de Integritate nefiind nici sesizată și nici nu a emis vreo decizie de constatare/sanționare sub acest aspect.

110. Mai mult, din textul actului contestat nu rezultă ca Comisia de evaluare să constate că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani nu corespunde veniturilor declarate.

111. La caz, toată averea dobândită de reclamant și familia sa este dobândită în limitele legale și este justificată prin înscrisurile corespunzătoare.

112. Cu privire la motivele ce vizează preținsele circumstanțe suspecte în care ar fi fost achiziționat automobilul de model „Mercedes E220 CDI”, le apreciază ca fiind nefondate, din următoarele considerente.

113. Inițial, remarcă că în prima rundă de întrebări oferite, Comisia s-a axat în principal pe faptul procurării unui automobil de model „Mercedes E220 CDI” de la un oarecare cet. Ion Crudu, care ar fi ofițer în cadrul Centrului National Anticorupție.

114. Notează că Ion Crudu care i-a vândut mijlocul de transport, nu este aceeași persoană invocată de Comisie (având calitatea de ofițer al Centrului National Anticorupție), chestiuni ce puteau fi verificate simplist în baza IDNP- ului persoanelor.

115. Astfel, Comisia, prin decizia sa, nu a oferit o argumentare cu privire la săvârșirea unor asemenea erori.

116. Evidențiază și faptul că Comisia a invocat încheierea unui contract de asigurare obligatorie încheiat la data de 4 mai 2022, de către Nadejda Busuioc pentru automobil de model „Mercedes E220 CDI”.

117. Ulterior, a prezentat informații de la Compania de Asigurări „Moldcargo” cât și de la SRL „Online broker de asigurare”, că o astfel de poliță de asigurare - nu există.

118. La fel, Comisia, prin decizia sa, nu a oferit o argumentare cu privire la preținsele circumstanțe suspecte cu care a operat în procesul audierii sale în calitate de candidat, referitor la perfectarea de către cet. Nadejda Busuioc a unei polițe inexistente.

119. De asemenea, analizând textul deciziei contestate, observă că Comisia a invocat: „Având în vedere caracterul tranzacțiilor și a informațiilor oferite de candidat drept răspuns la întrebările scrise, dar și în timpul audierii în ședință publică, achiziționarea automobilului Mercedes de către candidat a avut loc în circumstanțe suspecte. În primul rând, felul în care candidatul pretinde că ar fi aflat despre vânzarea automobilului - auzind, din întâmplare, o convorbire telefonică pe care N.B. o purta în timp ce se afla prin preajmă, alături de alți procurori - reprezintă circumstanțe care par a fi incompatibile cu cadrul profesional al procedurilor

judiciare”.

120. Consideră că circumstanțele reținute de Comisiei și catalogate ca fiind pretins suspecte - nu pot fi considerate ca fiind incompatibile cu cadrul profesional al procedurilor judiciare.

121. Susține că modul în care a aflat despre intenția dnei Nadejdei Busuioc de a-și comercializa autovehiculul, s-a datorat în virtutea unui apel al ultimei avut cu o altă persoană necunoscută. Astfel, în opinia sa, datele respective, de fapt, nu reprezintă circumstanțe care par a fi incompatibile cu cadrul profesional al procedurilor extrajudiciare.

122. Evidențiază că cu Nadejda Busuioc se află în relații colegiale (participând împreună la mai multe seminare de formare naționale continue atât în țară cât și peste hotarele ei) și, pe cale de consecință, pur și simplu s-a aflat în preajma acesteia când Nadejda Busuioc purtase un apel telefonic și a relatat despre intențiile de vindere a automobilului.

123. Așa cum a menționat în răspunsurile oferite Comisiei cât și în răspunsurile formulate în ședința publică, rezultă cert că circumstanțele care au stat la baza aflării despre posibila vânzare a automobilului de model „Mercedes E220 CDI”, de la cet. Nadejda Busuioc, sunt unele simpliste, iar acțiunile sale de a aduce la cunoștința unui potențial cumpărător (la acel moment) despre un eventual autoturism care se urmărea a fi vândut - nu contravin cadrului profesional al procedurilor judiciare.

124. Pe cale de consecință, constatările Comisiei pe acest segment, sunt sterile și se bucură de un caracter iluzoriu.

125. La fel din textul deciziei contestate, observă că Comisia a invocat că: „În al doilea rând, faptul că I.C. hotărăște să vândă mașina imediat ce a cumpărat-o pare implauzibil. I.C. a căutat un automobil, l-a cumpărat, iar apoi a hotărât urgent să emigreze în SUA. Acesta înmatriculează automobilul, înlocuiește piesele uzate, întocmește o procură pe numele tatălui candidatului și îi permite să conducă automobilul. După aceasta, tatăl candidatului îi recomandă candidatului să cumpere automobilul. Deși candidatul nu avea intenția de a procura un automobil, totuși îl achiziționează. Se pretinde că toate acestea s-au întâmplat în 35 de zile. Mai mult, conform relatărilor candidatului, prețul de cumpărare a automobilului a fost cel pe care I.C. l-a achitat pentru automobil, plus costul pieselor cu care le-a înlocuit pe cele uzate și costul aferent înmatriculării. Această formulare a celor întâmplate mai degrabă pare să reflecte compensarea cheltuielilor lui I.C. pentru achiziționarea automobilului de către acesta în calitate de intermediar. Dacă I.C. a procurat automobilul, iar apoi a hotărât să emigreze în SUA, de ce acesta se aștepta ca candidatul să-i compenseze cheltuielile cu înmatricularea, de ce candidatul a fost de acord cu aceasta, având în vedere, mai ales, că cheltuiala respectivă nu mărise valoarea automobilului, iar candidatul trebuie să achite el însuși pentru înmatricularea automobilului pe numele său. În acest context, este rezonabil să se pună întrebarea dacă tranzacția dintre I.C. și N.B. a fost o modalitate de a face posibilă achiziționarea automobilului de către candidat. În acest caz, este posibil să fi existat o încălcare a normelor etice, în special a cerinței ca un judecător să se abțină

de la orice tranzacții financiare care îl implică în acorduri cu avocați sau alte persoane care participă la procese în instanța în care își desfășoară activitatea, precum și a cerinței de a se asigura că comportamentul său este ireproșabil din punctul de vedere al unui observator rezonabil și reafirmă încrederea publicului în integritatea corpului judiciar”.

126. Cu privire la aspectele ce vizează procurarea de către cet. Ion Crudu a autovehiculului și a schimbului de piese uzate, reține că aceste chestiuni, erau puse la discreția cet. Ion Crudu, or, anume acesta, în perioada respectivă era proprietarul mijlocului de transport și acționa în conformitate cu interesele sale proprii, el neimplicându-se în respectivele decizii. Or, potrivit Legii, proprietarul unui bun mobil este liber de a alege dacă să întreprindă acțiuni de îmbunătățire a bunurilor în proprietatea cărora se află sau nu.

127. Cu privire la argumentele Comisiei precum că pare a fi dubios faptul că la procurarea automobilului, în suma vânzării au fost incluse și plățile care au format obiectul investiției în el (reparație și cheltuielile aferent înregistrării, așa cum a menționat Ion Crudu) la fel, le apreciază ca fiind nefondate.

128. Or, mărimea prețului automobilului, a fost stabilită de către vânzător și nu de către reclamant - condițiile date, nu am fost în stare să le negocieze, deoarece cet. Ion Crudu a invocat că acesta este un preț minim cu care este dispus să vândă automobilul.

129. Totodată, din spusele vânzătorului cât și a părintelui său, a înțeles că lucrările efectuate la automobil au fost unele de o calitate înaltă, motiv pentru care și a acceptat prețul respectiv.

130. La fel, sunt iluzorii și constatările Comisiei privind suspiciunea că Ion Crudu ar fi procurat automobilul pentru sine și nu pentru terțe persoane, or, suspiciunile respective sunt înlăturate prin faptul că decizia de a emigra în SUA a fost una luată cu mult timp în urmă însă, despre posibilitățile de a emigra, a aflat după ce a procurat mijlocul de transport. Anume aceste considerente și l-au determinat pe Ion Crudu de a înstrăina autoturismul de model „Mercedes E220 CDI”.

131. În susținerea celor invocate, menționează că Ion Crudu, în afară de faptul că a înstrăinat mijlocul de transport de model „Mercedes E220 CDI”, a mai înstrăinat și alte mijloace de transport ce i-au aparținut familiei sale (un ATV și un autoturism de model „Santa Fe”). La acest aspect, este inexplicabil faptul de ce Comisia nu a supus verificării circumstanțele invocate.

132. Pe cale de consecință, cele relatate supra fundamentează încă odată intenția lui Ion Crudu, de a părăsi hotarele țării în termeni restrânși, în scop de emigrare și de a vinde bunurile mobile pe care le-a avut în proprietate familia sa.

133. De asemenea indică că, pretinsele dubii referitor la modalitatea în care s-a achiziționat automobilul de model „Mercedes E220 CDI” nu sunt fondate or, la baza deciziei de a procura automobilul, au stat exclusiv motivele că: Ion Crudu este un prieten de familie și se bucura de o autoritate în familia sa, iar acesta, mizând pe faptul emigrării, întru a-și realiza oportunitățile de emigrare ivite spontan, avea

nevoie urgent de a vinde autoturismele întru obținerea unor surse financiare; mijlocul de transport de model „Mercedes E220 CDI” se afla într-o stare tehnică bună și prezenta un raport bun în partea ce vizează prețul și calitatea; anume aceste considerente au stat la baza imboldului părintelui său (tatălui) care, până la momentul contractului de vânzare - cumpărare, a folosit o perioadă scurtă autoturismul respectiv, caracterizându-l ca fiind unul cu calități optime.

134. Astfel, fiind indus de factorii nominalizați supra, a ajuns la concluzia de a procura automobilul dat anume de la cet. Ion Crudu.

135. În concluzie, susține că raporturile pe care le-a avut Nadejda Busuioc cu automobilul respectiv, au încetat în momentul în care aceasta l-a înstrăinat dlui Ion Crudu.

136. Anume din aceste considerente, este inoperantă concluzia Comisiei precum că la achiziționarea respectivului mijloc de transport ar exista dubii cu privire la încălcarea normelor etice, în special: cerinței ca un judecător să se abțină de la orice tranzacții financiare care îl implică în acorduri care-l implică cu avocați sau alte persoane care participă la procese în instanța unde își desfășoară activitatea; precum și, a cerinței de a se asigura că comportamentul său este ireproșabil din punctul de vedere al unui observator rezonabil și reafirmă încrederea publicului în integritatea corpului judiciar.

137. Suplimentar la cele invocate, constată că la emiterea Deciziei contestate nr. 18 din 9 septembrie 2024, Comisia, din motive incerte, deși în partea descriptivă a susținut că este posibil să fi existat o încălcare a normelor de etică, aceasta nu s-a expus, în nici într-un mod, asupra gravității lor.

138. Devreme ce prevederile articolului art. 8, alin. (2), lit. a) al Legii nr. 26 din 10.03.2022, imputate, întrevăd exhaustiv că doar încălcarea gravă nu corespunde criteriului de integritate etică, acestea nu pot fi reținute în sarcina sa.

139. Pe cale de consecință, ar rezulta că decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 nu conține circumstanțe care denotă o încălcare gravă a regulilor de etică și conduită profesională, fapt ce ar putea duce la nepromovarea evaluării sale, în calitate de candidat la funcția de membru al CSM.

140. Menționează că, motivarea unei decizii administrative emise de către autoritatea pârâtă nu poate fi limitată la simpla invocare a prevederilor legale, ci trebuie să conțină cu exactitate elementele de drept și de fapt care să permită, pe de o parte, destinatarului să cunoască și să evalueze temeiurile deciziei, iar pe de alta parte, să facă posibilă exercitarea controlului de legalitate.

141. Astfel, nerespectarea sau după caz respectarea de către autoritatea emitentă a condiției obligatorii de motivare completă a actului administrativ individual, condiționează nemijlocit legalitatea acestuia. Prin urmare, în contextul lipsei unei motivări conforme cerințelor legale, decizia contestată este ilegală, în acest sens impunându-se necesitatea anulării acesteia.

142. Adițional, precizează că lipsa indicării în actul administrativ defavorabil, a

motivelor care au stat la baza emiterii lui, reprezintă, din perspectiva jurisprudenței CEDO, o exercitare arbitrară a puterii publice.

143. La fel, contrar legislației naționale și principiului „bunei guvernante” autoritatea publică pârâtă, prin omisiunea de a motiva actul administrativ, nu a acționat într-un mod corespunzător și cu maximă consecvență.

144. Astfel, motivele Comisiei ce vizează preținsele circumstanțe suspecte în care ar fi fost achiziționat automobilul de model „Mercedes E220 CDI”, le apreciază ca fiind nefondate.

145. Cu referire la, extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia, menționează că, controlul judecătoresc efectiv implică verificarea tuturor aspectelor de legalitate procedurală și substanțială, în special, al egalității de tratament, proporționalității, securității juridice, motivării, corectitudinii cercetării de fapt din oficiu, imparțialității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și altele. Numai în acest fel poate fi atins standardul de protecție efectivă consacrat în art. 53 din Constituție.

146. Comunică că, în cadrul procedurii administrative de emitere a actului administrativ individual contestat prin prezenta cerere, reclamantul Victor Sandu a asigurat plenar și fără rezerve executarea cerințelor de prezentare a actelor și solicitărilor a pârâtului, în termen, lipsind careva obiecții din partea Comisiei de evaluare la plenitudinea celor prezentate, care ar fi putut înlăturate de reclamant.

147. Potrivit convingerilor comisiei în cauza Cosovan în privința reclamantului Victor Sandu, comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, cu referire la prelungirea arestului preventiv în privința dlui Cosovan în perioada noiembrie 2017 - martie 2018, care nu au fost atenuate de către candidat.

148. Cu privire la cauza penală Cosovan Serghei, aduce la cunoștință că în cauza nominalizată nu a fost aplicată nicio formă de arbitrarie. În calitate de semnatar al acestei opinii, consideră că este de o importantă crucială să sublinieze faptul că fiecare decizie luată în acest caz a fost fundamentată pe principii legale și proceduri riguroase.

149. Analizând detaliat dosarul și toate aspectele implicate, evidențiază că toate părțile implicate au avut oportunitatea de a-și prezenta argumentele în fața instanței. Drepturile și procedurile legale au fost respectate în mod strict, asigurând astfel o justiție echitabilă pentru toți cei implicați în cauza penală Serghei Cosovan.

150. În plus, deciziile adoptate au fost rezultatul unei evaluări obiective a tuturor probelor și argumentelor prezentate în cursul procesului. Nu s-au luat decizii pe baza unor considerente subiective sau arbitrare, ci pe baza aplicării corecte a legislației în vigoare și a jurisprudenței relevante.

151. Relevă că, pentru a integra cazul la rigorile art. 8 § 2 lit. a) din Legea „Privind

unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor”, este necesar ca reclamantul, 1) să fi adoptat un act arbitrar, 2) să fi încălcat norme imperative, 3) și drepturile omului, așa cum a reținut în cauze similare CEDO.

152. Astfel, în cadrul pregătirilor pentru reevaluarea de către Comisie, i-au fost adresate câteva întrebări cu privire la cauza penală Serghei Cosovan, în legătură cu presupusa sa atitudine imparțială în timpul examinării acelei cauze.

153. Comunică că, la cererea participanților, cât și întru administrarea probelor s-au desfășurat mai multe ședințe de judecată pe cauza dată.

154. În virtutea practicii CtEDO, cât și legislației naționale, instanța acționând în temei absolut legal, a avut menirea de a asigura părților dreptul la un proces echitabil cu excluderea oricărui dubiu în imparțialitatea instanței la examinarea cauzei penale.

155. Mai mult ca atât, cert este faptul că, examinarea cauzei dedusă judecății a fost examinată în mod prioritar ceea ce se confirmă prin ședințele desfășurate, cât și audierea martorilor, și părților vătămate, fiind acordată posibilitate deplină de lucru tuturor participanților la proces, în cauza examinată de învinuire a lui Serghei Cosovan în baza art. 190 alin. (5) CPRM.

156. Temeiurile invocate în Deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 9 septembrie 2024 privind faptele care pot constitui abateri disciplinare săvârșite de către judecătorul Victor Sandu din cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) sunt declarative și nu pot fi imputabile reclamantului.

157. Relevă că, cauza penală a lui Serghei Cosovan, era una complexă, în care 12 decizii au fost emise între 26 septembrie 2017 și 28 noiembrie 2019, toate fiind descrise în hotărârea CtEDO: 26/9/2017 arest, 29/9/2017 mandat de arest preventiv, 16/10/2017 confirmare în apel a arestului preventiv, 24 aprilie 2018 arest preventiv schimbat în arest la domiciliu din motive de sănătate, 24 aprilie 2018 un nou arest, 27 aprilie 2018 măsură preventivă sub formă de arest preventiv, 11 iulie 2018 condamnare în primă instanță, 28 noiembrie 2018 menținere în apel a hotărârii primei instanțe, 9 iulie 2019 decizie de rejudecare a CSJ, 1 octombrie 2019 menținere parțială a hotărârii primei instanțe în apel, 24 martie 2020 decizie de rejudecare a CSJ.

158. Principala problemă prezentată CtEDO a fost compatibilitatea afecțiunilor de sănătate cu închisoarea și echivalarea tratamentului din închisoare cu tortura. Curtea a exclus o posibilă încălcare a art. 2 al CEDO, menționând că au existat anumite deficiențe în modul de tratare a reclamantului, dar nu într-o măsură care ar fi pus în pericol viața reclamantului. Curtea a constatat: încălcarea art. 3 al CEDO, deoarece „autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligația pozitivă de a preveni suferința reclamantului de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției”; mai exact, anumite proceduri medicale au fost prescrise, însă nu au fost pe deplin urmate, transferul de la spitalul penitenciar la un spital public a fost

tergiversat luni întregi de către autoritățile penitenciare, iar instanțele de judecată au intervenit în cauză în baza unei interpretări formale a art. 95 din Codul penal. De asemenea, Curtea a constatat o încălcare a art. 5 al Convenției, deoarece: „prin demararea unor investigații penale separate cu privire la diferite episoade din aceeași presupusă activitate infracțională, procuratura a putut evita încheierea judecătorească de înlocuire a detenției reclamantului cu arest la domiciliu” și, „deși motivele instanțelor naționale pentru a dispune arestul reclamantului erau relevante ca atare, ele nu au fost suficient bazate pe probele din dosar, iar justificarea prelungirii arestului reclamantului nu a fost dovedită în mod convingător”.

159. În ceea ce privește încălcarea art. 3 din Convenție, citirea hotărârii CtEDO demonstrează că CtEDO a evaluat în bloc comportamentul sau actele administrației penitenciarului, ale personalului medical responsabil pentru sănătatea deținutului, ale ministerelor responsabile de politica de sănătate în penitenciare și ale unor judecători. Ansamblul tuturor comportamentelor duce la încălcare.

160. Prin urmare menționează că, dacă neeliberarea deținuților bolnavi aflați în arest preventiv și inaplicabilitatea art. 95 din Codul penal nu sunt rezonabile din perspectiva respectării drepturilor omului, aparținea Statului să modifice Codul penal și Codul de procedură penală (acest lucru nu s-a făcut până în prezent, la peste 2 ani de la adoptarea hotărârii CtEDO).

161. Până la momentul adoptării hotărârii naționale în cauza Serghei Cosovan, Curtea Europeană nu constatare niciodată că neaplicarea prevederilor art. 95 din Codul penal asupra cazurilor de arest preventiv încalcă drepturile inculpatului, acest lucru fiind menționat prima dată în hotărârea emisă în cauza Cosovan.

162. De asemenea, cerințele comisiei că ar avea dubii serioase în acord cu art. 8, alin. (2), lit. a) din Legea „Privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor”, nu sunt îndeplinite.

163. După cum s-a demonstrat, nu a existat, de fapt, nici o încălcare a legii. În ceea ce privește încălcarea drepturilor inculpatului, acest fapt s-a datorat în principal condițiilor precare din sistemul de sănătate al penitenciarelor. Evoluțiile jurisprudenței CtEDO cu privire la art. 95 din Codul Penal vor fi luate în considerare în viitor, însă, în acest caz, nimic nu poate fi imputat judecătorului reclamant Victor Sandu.

164. Nu pot fi considerate relevante răspunsurile - considerate de majoritate vagi sau insuficiente - la întrebările puse în timpul evaluării și, chiar mai important, al audierii cu privire la motivul și modul în care hotărârile analizate au fost luate. Judecătorii se exprimă prin motivarea hotărârilor lor și încălcarea confidențialității deliberărilor și a procedurilor judiciare constituie o abatere disciplinară. Comisia nu ar trebui să ceară „explicații” cu privire la adoptarea unei hotărâri, ci doar să ofere posibilitatea de apărare în cazul în care aceasta este considerată arbitrară.

165. Totodată indică că, inculpatul Serghei Cosovan, învinuit în baza art. 190 Cod Penal, pe parcursul examinării a fost asistat de avocatul apărării și a avut numeroase

oportunități de a se apăra, era informat cu privire la demersurile depuse de procuror și cunoștea conținutul acestora, știa direct sau de la avocatul său despre posibilitatea de a solicita ca martorii să fie reaudiați, a participat activ la audieri și nu a solicitat administrarea probelor.

166. Concluzionează că actele dosarului administrativ al candidatului, nu constată existența unor dubii serioase în acțiunile reclamantului Victor Sandu aferent examinării demersurilor de prelungire a arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan circumstanțe care puteau duce la nerespectarea de către candidat a criteriului de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022.

167. De asemenea indică că, conform jurisprudenței unitare a CtEDO, eliberarea din funcție sau nepromovarea în funcție administrativă a unei persoane, constituie o ingerință în exercitarea de către aceasta a dreptului la respectarea vieții private, în sensul art. 8 din Convenție, anume din perspectivă că viața privată include dreptul unui individ de a crea și dezvolta relații cu alte persoane, inclusiv relații de natură profesională sau de afaceri.

168. În speță, urmare a deciziei contestate a Comisiei Pre-Vetting au fost afectate un șir de relații personale și profesionale, ingerință care nu răspunde exigenței legalității, scopului legitim și nu trece testul proporționalității.

b) Argumentele pârâtei:

169. La 27 noiembrie 2024, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus referință.

170. În motivarea referinței, pârâta a invocat că, decizia Comisiei nr.18 din 9 septembrie 2024 este legală și nu încalcă drepturile și interesele legale ale reclamantului

171. În fapt, reclamantul a fost evaluat inițial de către Comisie începând cu 8 iulie 2022. În sinteză, procesul de evaluare inițială a candidatului a parcurs etape prevăzute de art. 9-12 din Legea nr.26/2022:

172. La 8 februarie 2023 reclamantul a contestat decizia emisă de către Comisie după finalizarea evaluării inițiale la Curtea Supremă de Justiție, iar la 1 august 2023 completul de judecată special instituit în cadrul CSJ pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisie a emis decizia prin care a admis contestația reclamantului, anulând decizia Comisiei emisă în urma evaluării inițiale și dispunând reevaluarea reclamantului.

173. În vederea executării obligațiilor sale legale rezultate din prevederile Legii nr.26/2022 și Decizia CSJ, Comisia a inițiat reluarea procedurii de evaluare a reclamantului. În urma reevaluării, Comisia a emis Decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

174. În context, procesul reluat de evaluare a unui candidat parcurge următoarele etape prevăzute de art.10-12 din Legea nr.26/2022 și art. 19 din Regulamentul Comisiei:

175. Notează că, în speță Comisia a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile în sarcina sa, prevăzute de Legea nr.26/2022. În particular, atunci când a constatat anumite neclarități, Comisia a oferit reclamantului posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare (în sensul art.10 alin.(7) din Legea nr.26/2022), oferind un termen suficient.

176. Suplimentar, atrage atenția asupra faptului că, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului reluat de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale, art.6 din Legea nr.26/2022 și cu respectarea obligațiilor legale, art.7 din Legea nr.26/2022.

177. Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare, inclusiv în cadrul reluării procedurii de evaluare, art.10 alin.(7) din Legea nr. 26/2022. Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație a candidatului, art. 12 alin.(4) din Legea nr. 26/2022, însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate, art. 13 alin.(5) din Legea nr. 26/2022. Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

178. Rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional, Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) și Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

179. Adicional indică că, în Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției generale a drepturilor omului și stat de drept (DGI) a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 („Avizul nr. 1069/2021”), Moldova) s-a reținut că Crearea unor organe ad-hoc de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor se bazează pe presupunerea că sistemul de justiție are deficiențe extrem de grave și că există îndoieli sistemice cu privire la integritatea magistralilor (para. 12). și doar într-un regim de funcționare normală, integritatea magistraților care urmează să fie aleși de colegii lor ar trebui, prin natură, să rezulte din calitățile, condițiile personale, integritatea și competența profesională care au permis numirea în funcția de judecător sau procuror (para. 11).

180. Totuși, după cum a remarcat și Comisia în Decizie (pag.8-9), atât legea națională, cât și unele acte emise de Grupul de State împotriva Corupției (GRECO) ONG-uri din Republica Moldova, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și Comisia Internațională a Juriștilor au evidențiat preocupări majore sau îngrijorătoare privind lipsa de integritate a actorilor din sectorul justiției din Republica Moldova și ineficacitatea mecanismului de atragere la răspundere disciplinară. În mod special, în Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022 - 2025, aprobată prin Legea nr.211/2021, s-a reținut că percepția care planează în prezent în societate că unele verdictes sunt emise de judecători sub presiunea anumitor factori, abuzurile din sistem, justiția selectivă, influențele necorespunzătoare atât din interior, cât și din

exterior (inclusiv influențele de ordin politic), factorii de corupție, dar și lipsa de integritate a actorilor din sistem, erodează în ansamblu autoritatea puterii judecătorești și afectează grav încrederea în independența judecătorilor.

181. Constatările de mai sus (inclusiv cele conținute în legea națională) nicidecum nu pot fi specifice unui „regim de funcționare normală”. Respectiv, după cum constată Comisia, pilonii de bază a filtrului de integritate instituit prin Legea nr.26/2022 (criterii exhaustive privind integritatea financiară și etică, dreptul candidatului de a aduce probe și a înlătura dubiile serioase ale Comisiei, independentă funcțională a Comisiei), au avut ca scop asigurarea faptului că prezumția de integritate poate fi înlăturată pe baza probelor.

182. Indică că, procesul reluat de evaluare a integrității, dar și Decizia, nu afectează statutul profesional al reclamantului, or, obiectul mandatului Comisiei este expres stabilit de lege, art.3 alin.(1) din Legea nr. 26 /2022.

183. Respectiv, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile vreunui organ public din Republica Moldova, inclusiv a organelor de urmărire penală.

184. Notează că, în speță, Comisia a respectat cu strictețe obiectul mandatului său, fiind explicită în dispozitivul Deciziei că, candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică pe motivul constatării dubiilor serioase în legătură cu conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea. Decizia este, în strictă conformitate cu prevederile art. 13 alin. (5) din Legea nr.26/2022.

185. Întinderea domeniului de aplicare a mandatului Comisiei este, la fel, expres stabilit de lege, și anume verificarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților, art.8 alin. (1) din Legea nr.26/2022), raportată la criteriile de integritate etică și financiară, art.8 alin.(2) și, respectiv, alin. (4) din Legea nr.26/2022.

186. Însăși legea, art. 13 alin.(5) din Legea nr.26/2022 stabilește când, în ce situație candidatul nu promovează evaluarea integrității, precum urmează: Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

187. Respectiv, legea impune un test riguros, cu două elemente: constatarea Comisiei privind existența dubiilor serioase privind corespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, și posibilitatea candidatului de a desființa aceste dubii.

188. În speță, Comisia a aplicat plenar acest construct juridic, oferind reclamantului posibilitatea de a înlătura orice dubiu, prin date și informații suplimentare.

189. Totodată, efectul juridic al deciziilor Comisiei este expres și exhaustiv stabilit de lege, art. 13 alin.(6) din Legea nr. 26/2022, precum urmează: decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs.

190. Respectiv, niciun alt efect juridic nu are suport legal și factual. În speță, nimic nu împiedică reclamantul să continue cariera profesională și exercitarea atribuțiilor funcției de judecător. Faptul că Legea nr.26/2022 nu lezează statutul profesional al reclamantului rezultă direct și din Nota informativă la proiectul acestei legi. Aceeași

concluzie se confirmă și în pct. 39 din Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a DGI a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021).

191. Nu în ultimul rând, după cum a indicat și Comisia (pag.7 din Decizie), Legea nr.26/2022, precum și jurisprudența consacrată a CtEDO nu garantează candidaților un drept la un rezultat favorabil în urma efectuării evaluării de către Comisie. De asemenea, Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu include, în principiu, dreptul persoanelor de a deține o funcție publică legată de administrarea justiției.

192. Notează că, potrivit art. 13 al in.(7) din Legea nr.26/2022, candidatul poate refuza publicarea deciziei Comisiei, care îl vizează, iar reclamantul a făcut uz de acest drept și, respectiv, Decizia în privința sa nu a fost publicată.

193. Indică că, evaluarea integrității reclamantului, în conformitate cu prevederile Legii nr.26/2022 și culminată cu Decizia, nu a încălcat drepturile și interesele sale legale și nu i-a afectat statutul profesional.

194. Mai mult menționează că, concluziile Comisiei sunt în conformitate cu și în spiritul Legii nr.26/2022, iar în urma evaluării integrității etice și financiare a candidatului, în baza datelor și informațiilor primite de la candidat și terți, Comisia constată dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate.

195. Legea nr.26/2022 stabilește expres și explicit marja de discreție a Comisiei la efectuarea constatărilor sale, precum urmează: în aprecierea criteriilor prevăzute la alin.(2)-(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competente în domeniul respectiv - art.8 alin.(6); Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării mult aspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisia de evaluare - art. 10 alin.(9).

196. Prin urmare, soluția oferită de Comisie, prin decizia de constatare a promovării sau nepromovării evaluării, reprezintă o apreciere, după intima sa convingere, a faptului dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate financiară și etică.

197. Cu alte cuvinte, Comisia nu constată existența sau lipsa conformității reclamantului cu criteriile de integritate, ci doar existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea. Or, anumite circumstanțe factice: ar putea fi suficiente pentru a constata că există dubii serioase privind conformitatea, dar în același timp ar putea fi insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

198. Astfel, Comisia nu se erijează în postură de instanță de judecată sau alt organ similar, iar acțiunile ei nu sunt o verificare judiciară sau de alt gen menită să constate cu certitudine un anumit fapt (existența sau lipsa conformității cu criteriile de integritate). Această concluzie se confirmă și de prevederile art. 13 alin.(6) din Legea nr.26/2022. Concluzia se confirmă și de Opinia comună a Comisiei de la Veneția și DGI a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021, para. 14).

199. Totodată, potrivit Opiniei Comisiei de la Veneția privind documentul de concept privind vetting-ul judecătorilor și procurorilor și proiectul modificărilor la Constituție, Kosovo (Avizul nr. 1064/2021 din 20 iunie 2022, para. 10): Într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate

fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale.

200. Așadar, Decizia reprezintă o constatare a existenței unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Decizia nu reprezintă însă, și nu pretinde să reprezinte, o constatare a lipsei de conformitate cu aceste criterii.

201. Subliniază că, oportunitatea Deciziei nu poate fi obiect al controlului judiciar, iar concluzia Comisiei, exprimată prin Decizie, privind existența unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară tine de oportunitatea Deciziei.

202. În speță, Comisia a acționat în conformitate cu rigorile legale, apreciind în baza criteriilor de conformitate stabilite de Legea nr.26/2022, raportate la circumstanțele de fapt rezultate din datele și informațiile acumulare (inclusiv cu concursul reclamantului), dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Decizia emisă în acest sens reprezintă realizarea acestei puteri discreționare care nu poate fi supusă unui control judiciar.

203. Astfel, instanța de judecată este ținută să exercite controlul de legalitate a Deciziei, nu și controlul de oportunitate. În particular, instanța ar fi îndrituită să admită acțiunea reclamantului și să dispună reluarea evaluării doar în situația în care va constata că Comisia a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, situații care lipsesc în speță.

204. De asemenea indică că, procedura reluată de evaluare a avut loc cu respectarea garanțiilor prevăzute de art.6 §1 din CEDO în materia executării hotărârilor judecătorești. Comisia și-a executat obligațiile rezultate din Decizia CSJ, iar în vederea executării Deciziei CSJ, dar și a prevederilor legale aplicabile procedurii reluate de evaluare, Comisia: a reevaluat reclamantul, fapt care se confirmă prin emiterea Deciziei; și și-a exercitat corespunzător dreptul discreționar de care dispune în procesul reluat de evaluare, îndeplinindu-și obligațiile rezultate din Legea nr.26/2022.

205. Respectiv, pentru că Comisia nu a fost obligată, și nici nu putea fi obligată de către CSJ să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantului, dreptul reclamantului la executarea unei decizii judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, după cum acesta este garantat de către art.6§1 din CEDO, a fost plinar respectat de către Comisie.

206. De asemenea menționează că, procedura reluată de evaluare s-a desfășurat cu respectarea principiului res judecata. Respectiv, în baza prevederilor aplicabile procedurii de evaluare, art. 10-12 din Legea nr.26/2022, după emiterea Deciziei CSJ, Comisia urmează să: solicite de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, documentele și informația necesare pentru realizarea evaluării, art. 10 alin.(3) din lege - aplicabil mutatis mutandis

procedurii de reevaluare; solicitate, la orice etapă a procedurii de reevaluare, date și informații suplimentare de la candidații evaluați, art. 10 alin.(7) din lege; - la fel aplicabil mutatis mutandis procedurii de reevaluare; aprecieze materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării mult aspectuale, complete și obiective a informației, art. 10 alin.(9) din lege; invite candidatul la ședința în vederea audierii acestuia, după examinarea informației acumulate în urma desfășurării procedurii reluate de evaluare, art. 12 alin.(1) din lege.

207. Prin urmare, după emiterea Deciziei CSJ, Comisia în continuare are un drept neafectat de (i) a colecta materiale noi în scopul reevaluării și (ii) a (re)examina și aprecia materialele acumulate în cadrul evaluării inițiale și reluate.

208. Totodată, pentru că Comisia nu a fost obligată de către CSJ să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantului, în general, ține de esența procedurii reluate a evaluării ca să existe un drept al Comisiei de a reexamina circumstanțele care au stat la baza Deciziei CSJ. Acest element inherent procedurii de reevaluare exclude ab inițio caracterul absolut al „autorității de lucru judecat” al faptelor analizate de către CSJ, ceea ce permite și solicită Comisiei să aibă o marjă de apreciere la etapa reevaluării problemelor de integritate a candidaților. Această marjă de apreciere admite inclusiv posibilitatea ca Comisia să ajungă la anumite concluzii care, la prima vedere și fără a intra în esență, pot fi considerate ca fiind contrare concluziilor instanței de judecată, ceea ce, însă, nicidecum nu înseamnă că Comisia ar repune în discuție decizii judecătorești definitive.

209. O altă interpretare decât cea descrisă supra ar lipsi de orice efecte juridice prevederile art.14 alin.(10) din Legea nr.26/2022, scopul cărora a fost asigurarea că reevaluarea va avea un caracter efectiv și nu teoretic sau formal.

210. La caz însă, constatările de mai sus în partea ce ține de limitarea dreptului părților de a repune în discuție anumite chestiuni soluționate definitiv prin hotărâri judecătorești nu sunt oportune în contextul procedurii reluate de evaluare odată ce: pe de o parte, însăși prin Decizia CSJ, Comisiei i-a fost recunoscut dreptul de a reevalua (relua evaluarea) reclamantul prin prisma probelor colectate în procedura de evaluare inițială și cea reluată, iar pe de altă parte, în general, principiul res judicata nu are un caracter absolut și permite derogări. În context, în partea motivată a Deciziei, Comisia a clarificat într-un mod explicit și convingător circumstanțele care au permis acesteia, în anumite cazuri, să ajungă la alte concluzii decât cele expuse în Decizia CSJ.

211. Notează că, Decizia CSJ este bazată pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente importului și înregistrării mijloacelor de transport/nedeclarării venitului obținut din vânzarea mijloacelor de transport și neachitării impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală.

212. În cadrul evaluării reluate, Comisia a obținut informații cu privire la cele două acte de executare a lucrărilor (nr. 2512 și nr. 2513), emise de SRL „N.D.”, pe care reclamantul le-a prezentat completului de judecată special al SCJ ca dovezi pentru a confirma cheltuielile pe care le-a suportat pentru repararea celor două motociclete; a obținut noi informații care arată că reclamantul a prezentat STS o declarație cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2021 la 30 noiembrie 2023, în care a declarat venitul obținut din vânzarea motocicletei Suzuki Espana; a

recepționat de la SFS scrisoarea din 13 decembrie 2023, potrivit căreia la data de 30 noiembrie 2023, reclamantul a depus o declarație cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2021. SFS a indicat că pentru anul 2021, candidatul nu a avut obligația de a achita impozitul pe venit, deși era dator cu de 414,01 MDL conform declarației cu privire la impozitul de venit prezentate de el, având o plată excedentară la impozitul de venit în sumă de 416,50 MDL. SFS a mai indicat că „în rezultatul analizei camerale a informațiilor sesizate în contrapondere cu datele din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, s-a stabilit că persoana fizică vizată în scrisoare nu a declarat veniturile obținute din înstrăinare a bunurilor mobile pentru perioada anilor 2018 și 2020; a recepționat de la SFS scrisoarea din 12 aprilie 2024, privind declarația reclamantului cu privire la impozitul pe venit pentru perioada 2020; Comisia a obținut declarația G.P. care contrazice explicațiile reclamantului pe parcursul evaluării inițiale, când a afirmat că îl ajută pe G.P. cu afacerea sa de vânzare și reparare a motocicletelor și automobilelor, care ar fi fost motivul pentru care cele 20 de vehicule importate în 2009 erau înregistrate pe numele candidatului. G.P. a confirmat în cadrul evaluării reluate că nu a importat vehiculele prin intermediul companiei sale.

213. Aceste informații au permis Comisiei să ajungă la o concluzie diferită de cea din Decizia CSJ, or concluziile din ultima s-au bazat pe informații incomplete analizate de către Comisie în cadrul evaluării reluate.

214. Caracterul obligatoriu netăgăduit al argumentelor și concluziilor conținute în Decizia CSJ, nu obligă însă Comisia să emită, în cadrul reevaluării, o decizie de promovare a reclamantului, odată ce cumulul de fapte (circumstanțe) rezultat din probele noi, acumulate în cadrul reevaluării, este diferit și, în mod natural, mai avansat, decât cel inițial, din cadrul evaluării inițiale. Este esențial însă ca Comisia să argumenteze soluția aleasă, cu referire precisă la faptele examinate și concluziile rezultate, fapt care s-a făcut în mod plenar în Decizie.

215. În context, remarcă că atunci când abordează problematica principiului res judicata în cazul a două sau mai multe seturi de proceduri, CtEDO examinează, pe lângă faptul dacă setul de proceduri vizează aceleași părți sau raporturi juridice, inclusiv dacă aceste proceduri se bazează pe același set de fapte. La caz, setul de fapte examinat de către CSJ este diferit de setul de fapte analizat de către Comisie în cadrul procedurii reluate de evaluare, ceea ce exclude posibilitatea ca Decizia Comisiei să afecteze principiul res judicata.

216. În privința dubiului, Tranzacția privind automobilul Mercedes E220 CDI, relevă de asemenea că, Decizia CSJ este bazată pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente tranzacției privind automobilul Mercedes E220 CDI.

217. Notează că, în cadrul evaluării reluate, Comisia: a obținut informații de la Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, referitoare la ieșirile și intrările din țară a lui I.C.; a solicitat de la I.C. informații referitoare la viza care i-a permis să emigreze în SUA, dar acesta a evitat să ofere detalii specifice; a analizat informațiile publice referitoare la obținerea unei vize pentru SUA, constatând că există 12 pași necesari pentru a obține o viză, iar între pașii 11 și 12 este menționat un interval de timp de peste 60 de zile; a obținut informații de la Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești în baza cărora a constatat că în cursul anului 2019,

reclamantul a examinat șapte demersuri și materiale în care a participat procurorul N.B. și a examinat un demers în anul 2020.

218. Aceste informații au permis Comisiei să ajungă la o concluzie diferită de cea din Decizia CSJ, or concluziile din ultima s-au bazat pe informații incomplete analizate de către Comisie în cadrul evaluării reluate.

219. În privința dubiului, Extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia, Comisia atrage atenția asupra următoarelor: Această problemă nu a fost inclusă în decizia inițială de evaluare a reclamantului, însă a fost examinată de către Comisie imediat ce a aflat despre această chestiune la etapa evaluării reluate. În acest sens, atrage atenția asupra prevederilor art. 14 alin.(10) din Legea nr.26/2022.

220. Astfel, la etapa evaluării reluate Comisia era în drept să examineze prezența sau lipsa dubiilor serioase în legătură cu corespunderea candidaților cu criteriile de integritate etică sau financiară, fără a fi limitată în privința circumstanțelor a fi examinate în acest sens.

221. Mai mult, nici în Decizia CSJ instanța de judecată nu a stabilit o interdicție pentru Comisie în a examina (cu ocazia evaluării reluate) corespunderea reclamantului cu criteriile de integritate etică sau financiară, prin prisma prezenței sau lipsei dubiilor serioase.

222. Prin urmare, din moment ce a aflat despre o problemă care ar putea ridica dubii serioase cu privire la integritatea etică și/sau financiară a unui candidat (chiar dacă asta s-a întâmplat la etapa evaluării reluate), Comisia nu poate neglija acest fapt, or asta ar reprezenta o încălcare a mandatului său legal.

223. Mai mult, o neglijare a acestei probleme ar contrazice însăși esența exercițiului de pre-vetting, instituit în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției (după cum este indicat în Preambulul Legii nr.26/2022).

224. Comisia a considerat imperativ de a examina circumstanțele aferente acestei probleme, tocmai întru executarea mandatului său legal și, deci, asigurarea atingerii scopului Legii nr.26/2022.

225. Notează că în jurisprudența sa Curtea Supremă de Justiție a confirmat dreptul Comisiei de a examina corespunderea candidaților cu criteriul de integritate etică prevăzut la art.8 alin.(2) lit. a) din Legea nr.26/2022, prin prisma cauzelor examinate de către un candidat în calitatea sa de judecător/procuror.

226. Cu privire la fondul dubiilor aferente circumstanțelor descrise, Comisia a notat că, deși reclamantul nu a participat la toate deciziile de prelungire a arestului preventiv emise de judecătorii de instrucție în privința persoanei fizice indicate în Decizie ("dl Cosovan"), ultimul a rămas în detenție timp de cinci luni (noiembrie 2017 - aprilie 2018) în baza încheierilor emise de reclamant, ceea ce este semnificativ având în vedere starea gravă a sănătății sale și, în special, luând în considerare încheierea ulterioară emisă de judecătorul de instrucție, care l-a eliberat

imediat pe dl Cosovan, după ce a fost desemnat să preia dosarul în urma recuzării reclamantului, iar faptul că candidatul nu a ajuns la aceeași concluzie de a-l elibera pe dl Cosovan este inexplicabil.

227. Or, poziția reclamantului precum că exista riscul de eschivare (inclusiv în lumina pretensei insistențe de a fi tratat în Ucraina sau Rusia) nu a fost susținută de încheierile emise privind arestul preventiv, în sensul că nu existau astfel de solicitări de la procurori sau avocați. Mai mult, CtEDO a constatat că riscul de eschivare putea fi redus semnificativ prin confiscarea pașaportului dlui Cosovan pentru a preveni părăsirea țării de către acesta.

228. Totodată, notează că reclamantul a avut acces la informația din dosar atât la etapa examinării chestiunilor cu privire la dl Cosovan, cât și la etapa evaluării reluate. Acest fapt se confirmă prin răspunsurile detaliate ale reclamantului la întrebările Comisiei, dar și prin faptul că acesta a confirmat accesul la toate materialele care au fost anexate la dosar. În context, Comisia a subliniat că întrebările Comisiei se refereau strict la documentele la care el avea acces, fiindu-i expediate inclusiv copii ale încheierilor pe care le-a emis.

229. În plus, informațiile personale despre dl Cosovan reținute de către Comisie în Decizie au fost preluate din hotărârea CtEDO, astfel că, nu pot fi ignorate circumstanțele certe precum starea de sănătate a dlui Cosovan și, respectiv, acțiunile instanțelor de judecată, inclusiv a reclamantului.

230. În acest sens, în cauza Cosovan, CtEDO a constatat încălcarea a două drepturi fundamentale prevăzute de CEDO - art. 3 și 5 de către Republica Moldova. Republica Moldova, în calitate de stat membru, este obligată de acest tratat și de jurisprudența CtEDO.

231. În context, argumentele reclamantului într-o justificare a poziției sale pe marginea acestui caz nu pot fi acceptate din moment ce contravin constatărilor CtEDO, or acțiunile reclamantului au contribuit la eșecul general al autorităților naționale de a-și îndeplini obligația pozitivă, în sensul art.3 din CEDO, de a preveni suferințele dlui Cosovan, a căror intensitate depășea nivelul inevitabil al suferinței inerente detenției.

232. Astfel, reclamantul avea obligația pozitivă, ca judecător, de a juca un rol activ în protejarea drepturilor dlui Cosovan, lucru pe care nu l-a făcut. Or, deciziile reclamantului au fost luate în considerare de CtEDO atunci când s-au tras concluziile referitoare la încălcarea art. 3 și art. 5 paragraful 3 din CEDO de către Republica Moldova în cauza dlui Cosovan.

233. Mai indică că, pretențiile reclamantului se bazează pe prevederile Codului administrativ, însă acestea nu sunt aplicabile în speță, în virtutea prevederilor speciale din Legea nr.26/2022.

234. Relevă că, doar procedura de judecare a cauzelor și anume procedura contenciosului administrativ (Cartea III) din Codul administrativ sunt aplicabile în speță; nu și prevederile din Codul administrativ care reglementează procedura administrativă (Cartea II); iar în raport cu procedura în fața Comisiei, se aplică prevederile legii speciale (Legea nr.26/2022) și Regulamentul Comisiei.

235. O astfel de construcție legislativă, chiar dacă aparent discutabilă, asigură protecția efectivă a drepturilor candidaților la evaluare, inclusiv a reclamantului. Or,

legea numită conține garanții suficiente pentru reclamant, inclusiv: dreptul de a prezenta probe, inclusiv înscrisuri și explicații verbale - art.9 alin.(2), art. 10 alin.(7), art. 12 alin.(4), dreptul la contestație - art. 14, dreptul la o cercetare multiaspectuală, completă și obiectivă a informației - art. 10 alin.(9), similar drepturilor prevăzute de Codul administrativ - cercetarea din oficiu (art.22), egalitate de tratament (art.23), imparțialitate (art.25) și proporționalitatea măsurilor (art.29); dreptul de a face cunoștință cu materialele evaluării - art. 12 alin.(4) lit. c), similar dreptului de acces la dosarul administrativ - art.83 Cod administrativ; dreptul la o decizie motivată - art. 13 alin.(1) și (2), similar dreptului la motivare din Codul administrativ (art. 31 și art. 118). Existența acestor garanții legale este recunoscută și de Curtea Constituțională.

236. Totodată menționează că, formula aleasă de legiuitor pentru reglementarea procedurii în fața Comisiei este în măsură să asigure protecția drepturilor candidaților, inclusiv a reclamantului, garantate de Constituție și tratatele internaționale aplicabile.

237. Notează în context că Legea nr. 180 din 7 iulie 2023 de interpretare a unor prevederi din Legea nr.26/2022 a explicat că: sensul articolului 3 alineatul (2) și al articolului 4 alineatul (2), Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ.

238. Într-o abordare sistemică și logică, dacă Comisia nu este autoritate publică (în sensul art.7 Cod administrativ), atunci: activitatea ei nu este una de natură administrativă (în sensul art. 5 Cod administrativ), procedura de evaluare prevăzută de Legea nr.26/2022 nu este o procedură administrativă (în sensul art. 6 Cod administrativ), nu sunt incidente prevederile Codului administrativ aplicabile procedurii administrative, inclusiv cercetarea din oficiu (art.22), limba de procedură (art.26), întocmirea dosarului administrativ (art.82), etc. După cum a descris mai sus, legea specială oferă mecanisme de protecție similare echivalente.

239. Suplimentar indică că, obiecțiile reclamantului sunt neîntemeiate, în acțiunea sa, reclamantul a invocat în apărarea sa o serie de argumente pe care Comisia le consideră neîntemeiate și, pe alocuri, irelevante, după cum urmează: certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de bugetul public național invocat de către reclamant este irelevant pentru chestiunile examinate în Decizie, asta deoarece un atare certificat atestă lipsa restanțelor la buget conform datelor deținute de către Serviciul Fiscal de Stat în baza dărilor de seamă prezentate de contribuabil și a documentelor fiscale emise de organul fiscal.

240. Subliniază că, constatările dintr-un atare certificat se bazează pe datele din dările de seamă prezentate însăși de către contribuabil, dar și din actele fiscale interne ale organului fiscal. Prin urmare, acest certificat nu constată nașterea obligațiilor fiscale în baza venitului obținut în urma vânzării unui automobil, decât dacă acest venit nu se declară însăși de către contribuabil în darea de seamă fiscală.

241. Astfel, din moment ce reclamantul nu a declarat careva venituri în urma vânzării mijloacelor de transport, un atare certificat este absolut irelevant pentru examinarea prezentei cauze, or acesta nu demonstrează dacă reclamantul a avut sau nu obligația de a achita careva impozite în urma vânzării mijloacelor de transport menționate în Decizie.

242. În aceeași ordine de idei, reclamantul nu a explicat în temeiul cărei prevederi legale doar prin certificatul menționat mai sus ar putea fi dovedite anumite circumstanțe, dar și care sunt aceste circumstanțe.

243. În plus, notează că potrivit art.8 alin.(6) din Legea nr. 26/2022, în aprecierea criteriilor prevăzute la alin.(2)-(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.

244. Nu în ultimul rând, este irelevant argumentul reclamantului referitor la starea avariata a motocicletelor, or SFS a explicat în răspunsul său că îmbunătățirile aduse bunului nu urmează a fi luate în considerare în contextul calculării creșterii de capital.

245. Indică că, este de competența Comisiei să aprecieze dacă anumite circumstanțe sunt sau nu suficiente pentru a constata existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea cu criteriile de integritate. Asta deoarece anume această chestiune se referă la oportunitatea Deciziei, care nu poate face obiectul controlului judiciar.

246. Respectiv, sunt străine controlului judecătoresc, ca fiind aspecte de oportunitate a Deciziei, aspectele invocate de reclamant referitoare la gravitatea încălcărilor identificate de către Comisie.

247. Mai mult, constată că reclamantul în mare măsură repetă argumentele care au fost invocate la etapa evaluării, și nu invocă argumente care s-ar încadra în temeiurile de contestare prevăzute de art.14 din Legea nr. 26/2022.

248. Nu este întemeiată poziția reclamantului precum că, dubiile nu pot apărea pe o lipsă de informație, ci, dimpotrivă, pe existența informațiilor.

249. De asemenea, reclamantul refuză să accepte inversarea sarcinii probațiunii în procesul de pre-vetting, deși legea, art. 10 alin.(7), art. 12 alin.(4) lit. d) din Legea nr. 26/2022, stabilește clar că anume candidatul este cel care poate înlătura dubiile serioase constatate de către Comisie, reclamantul pretinde că însăși Comisia urma să înlătore aceste dubii prin a obține anumite acte și informații de la autoritățile publice relevante.

250. Astfel, subliniază că era în interesul reclamantului să întreprindă, cu maximă diligentă, toate măsurile posibile în vederea înlăturării acestor dubii, inclusiv prin identificarea tuturor probelor posibile.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

251. Cu referire la cadrul normativ aplicabil, în debutul analizei sale, Completul de judecată special observă că, în contestație, reclamantul a invocat că prevederile Codului administrativ au prioritate față de prevederile Legii nr. 26/2022.

252. La aspectul dat, Completul de judecată special învederează că, aplicarea Codului administrativ și limitele ei este o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia decide Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 01 decembrie 2022, § 24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, § 19).

253. Art. 1 din Legea nr. 26/2022 prevede că:

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.”

254. Art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 26/2022 stipulează că:

„Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.”

255. Art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 statuează că:

„Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.”

256. Art. 1 alin. (1) și (2) din Codul administrativ prevede că:

„Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

257. Art. 2 alin.(2) din Codul administrativ prevede că:

„Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

258. Astfel, completul de judecată special relevă că, în preambulul Legii nr. 26 din 10 martie 2022, legiuitorul a indicat că prezenta lege a fost adoptată în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

259. Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

260. Art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 reglementează că:

„Legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.”

261. Art. 7 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 prevede că:

„În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art.5 alin.(3) și (4).”

262. Criteriile de evaluare sunt prevăzute de art. 8 alin. (2)-(5) din Legea nr. 26/2022 și prevăd următoarele:

„Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;

b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

(2) În cazul lipsei unor reguli de etică și conduită aprobate pentru domeniul în care activează sau a activat candidatul, se verifică dacă comportamentul din trecut al candidatului provoacă sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu standardele etice și de conduită stabilite pentru judecători și procurori.”

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

(3) Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art.2 alin.(2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art.2 alin.(2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art.2 alin.(2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art.2 alin.(2) are statut de donatar sau de donator;

g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru

justificarea acesteia.”

263. Articolul 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022 statuează că:

„Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisia de evaluare.”

264. Articolul 13 din Legea nr. 26/2022 reglementează modul de adoptare a deciziei Comisiei. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„În urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării. Retragera din concurs a unui candidat ulterior datei transmiterii către Comisia de evaluare a listelor cu candidați de către instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, indiferent de motivul invocat de candidat, se echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv.

Decizia Comisiei de evaluare trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării.

Decizia Comisiei de evaluare se adoptă cu votul majorității membrilor care participă la luarea acesteia. Membrii Comisiei de evaluare nu au dreptul să se abțină de la vot. [...]

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art.8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese. [...]

265. Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 (§ 11), Comisia de la Veneția și Direcția Generală au observat că

„Integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție - încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.”

266. Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii CSM și CSP, la evaluări extraordinare de integritate.

267. Potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021:

„Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor

urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem.”

268. În § 34 din Avizul nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a reamintit că:

„Procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acestora și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.”

269. În § 50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procuraturii. Totuși, ceea ce se permite cu scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar

trebuie să fie mai bine definită de lege.

270. Potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accederea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDL-AD(2022)011, §§ 9-10).

271. În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate, nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

272. La 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022. În § 120, 123, 133, 134, 135 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„...prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit.a) din Lege.

Pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

Cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, Curtea a constatat că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.”

273. Articolul 14 din Legea nr. 26/2022 reglementează modul de contestare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestațiilor. Partea relevantă a art. 14, în vigoare la momentul depunerii contestației, este următoarea:

„(1) Decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

(2) Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție și confirmați prin decret al Președintelui Republicii Moldova. [...]

(6) Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv. [...]

(8) La examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

(9) Decizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii.”

274. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 239 din 13 septembrie 2024, au fost introduse modificări la articolul 14 alineatul (8), după cum urmează:

„la litera b), cuvintele „și dispunerea reevaluării” se substituie cu cuvintele „și dispunerea o singură dată a reevaluării”;

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) constatarea promovării sau nepromovării evaluării în cazul contestării repetate a deciziei Comisiei de evaluare, adoptată în urma reevaluării dispuse anterior.”

275. În § 81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, Curtea Constituțională a stabilit că:

„...legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele carențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi

considerată o problemă centrală a litigiului.”

276. Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, i.e. să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative [Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023, § 83].

277. Curtea a observat că articolul 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022 stabilește drepturile candidatului în cadrul procedurii de evaluare și prevede:

„Candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.”

278. Art. 176 alin. (3) din Codul de procedură penală (în vigoare la moment):

”(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, procurorul și instanța de judecată vor aprecia și vor motiva, în mod obligatoriu, dacă măsura preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv luând în considerare: 1) caracterul rezonabil al bănuielii, gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, apreciate în fiecare caz individual, însă fără a se pronunța asupra vinovăției; 2) personalitatea și caracterizarea bănuțului, învinutului, inculpatului, inclusiv la momentul de comitere a faptelor incriminate; 3) vârsta și starea sănătății sale; 4) ocupația sa; 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute; 6) starea sa materială, veniturile, posesia bunurilor imobile sau a altor proprietăți; 7) deținerea unui loc permanent de trai, deținerea unui loc permanent ori temporar de muncă; 8) alte circumstanțe esențiale prezentate de bănuț, învinut, inculpat sau de către procuror, organul de urmărire penală.”

279. Art. 185 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură penală (în vigoare la moment):

”(1) Arestarea preventivă constă în deținerea învinutului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege. Arestarea preventivă constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sînt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării.

(3) La soluționarea chestiunii privind arestarea preventivă, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată are obligația să examineze prioritar oportunitatea aplicării altor măsuri, neprivative de libertate, și are dreptul să dispună oricare altă măsură prevăzută la art. 175.

(4) În încheierea privind arestarea preventivă se vor indica motivele care justifică insuficiența altor măsuri preventive pentru înlăturarea riscurilor ce au servit ca temei pentru aplicarea arestării preventive. Încheierea privind arestarea preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.”

280. Art. 186 alin. (9) din Codul de procedură penală (în vigoare la moment):

”(9) Prelungirea termenului de arest preventiv se dispune cu respectarea condițiilor stabilite de prezentul cod pentru aplicarea inițială a măsurii de arest preventiv. Suplimentar, la soluționarea demersului privind prelungirea termenului de arest preventiv, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată are obligația să examineze dacă, pentru înlăturarea riscurilor ce au determinat aplicarea măsurii de arest preventiv, este suficientă aplicarea altor măsuri preventive neprivative de libertate și dacă există sau nu temeiuri relevante și suficiente pentru prelungirea măsurii de arest preventiv.”

281. Art. 5 alin. (1) și (5) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea nr. 8 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 septembrie 2015, modificat prin Hotărârea nr. 12 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 martie 2016, precum prevăd că:

„Judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțele judecătorești.

Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta sau primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea sau neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute. [...]

Judecătorul va încheia tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independența și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese.”

282. Art. 6 alin. (2), (3) lit.a), d) și f) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului (2015) stipulează că:

„Judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judiciar.

În exercitarea atribuțiilor judecătorul are următoarele obligații: va îndeplini îndatoririle și funcțiile de serviciu profesionist, competent, inclusiv toate sarcinile administrative date conform legii, va păstra secretul profesional ce ține dedeliberările sale și de informațiile confidențiale obținute în timpul îndeplinirii atribuțiilor legate de ședințele de judecată și în afara acestora, va exercita responsabilitățile juridice ce îi revin în măsura în care să se asigure de aplicarea corectă a legii și instrumentarea cauzelor în mod echitabil, eficient și fără întârziere”.

283. Art. 2 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202, prevede că:

„La evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele:

a) dacă incidentul a fost un eveniment singular;

b) lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) - cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;

c) sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect

față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

284. Referitor la, termenul de depunere a acțiunii, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție atestă că, decizia Comisiei de evaluare nr. 18 din 9 septembrie 2024, a fost notificată reclamantului la 9 noiembrie 2024. Astfel, în speță reclamantul a respectat prevederile art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, deoarece cererea de contestare a fost depusă la 12 noiembrie 2024.

285. Până a trece la examinarea argumentelor concrete, Completul special reiterează că conform art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, în aplicarea supremației dreptului, instanța judecătorească de contencios administrativ ia în considerare jurisprudența CtEDO. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanței judecătorești de motivare a hotărârilor judecătorești nu poate fi înțeleasă că impunând un răspuns pentru fiecare argument (hot. Garcia Ruiz v. Spania, 1999, § 26). Totuși, orice argument decisiv pentru rezultatul procedurii necesită un răspuns clar (hot. Ruiz Torija v. Spania, 1994, § 30; și, pentru comparație, Petrovic și Alții v. Muntenegru, 2018, § 43), în special argumentele cu privire la drepturile și obligațiile garantate de CEDO (hot. Fabris v. Franța, 2013, § 72 in fine; Paun Jovanovic v. Serbia, 2023, § 108).

286. Completul de judecată special reține că noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6§1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanța de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, §34; Bochan împotriva Ucrainei (nr.2) (MC), §43; Nait-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

287. Aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză „dispute”). În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art.6 §1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), §99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), §60; Nait-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

288. Prin urmare, Completul de judecată special conchide că prin prisma art. 6 § 1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și articolul 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare reluate Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat faptul

dacă reclamantului Victor Sandu i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de lege specială.

289. Completul special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși, integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare e determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselecție în Consiliul Superior al Magistraturii, cât și de eventuala interferență redusă în drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

290. Completul special învederează că, în speță, nu se pune în discuție dreptul reclamantului de a rămâne în profesie, ci se referă la o evaluare pre-vetting, adică la un exercițiu unic, de preselecție în organul de autoadministrare, într-un moment istoric, caracterizat printr-o percepție general acceptată că lucrurile în justiție merg foarte prost având la bază diferite cauze (corupție, neprofesionalism, obediență cronică față de politic etc). În astfel de circumstanțe este imperios necesar ca persoanele care să acceadă în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, ca să nu existe nici un dubiu în privința lor. Or, în caz contrar, deciziile adoptate de aceste organe, inclusiv cele prin care se va răsturna o eventuală propunere care va veni deja din partea unei comisii vetting, nu se vor bucura de credibilitate și nu vor avea capacitatea de a convinge publicul larg că sunt corecte.

291. Pentru a asigura o mai bună înțelegere a practicii sale și a facilita procesul de perfecționare a evaluării externe, urmează de a reitera anumite aspecte relevante pentru soluționarea cauzei:

- a) Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 26;
- b) Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe;
- c) Cazurile în care Curtea Supremă de Justiție poate admite contestația.

a. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 26/2022

292. Completul de judecată special învederează că, atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice. Legea nr. 26/2022 a fost votată în lectură finală după adoptarea Codului administrativ și reglementează în detaliu procedura de evaluare externă, modul de adoptare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestației împotriva deciziilor adoptate în temeiul Legii nr. 26/2022. Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

293. Evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2022, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția. Legea a fost adoptată pentru a asigura integritatea *inter alia* a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și a spori încrederea publică în sistemul de justiție. Comisia de la

Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc.

294. Procedura de efectuare a evaluării externe prevăzută de Legea nr. 26/2022 este într-o oarecare măsură diferită de prevederile Codului administrativ în ceea ce privește termenele de procedură, probațiunea, anularea actelor emise de Comisie, procedura contenciosului administrativ, etc. Având în vedere că Legea nr. 26/2022 este o lege specială în raport cu Codul administrativ, prevederile Legii nr. 26/2022 au prioritate față de celelalte norme din Codul administrativ, iar în cazul aspectelor nereglementate de Legea nr. 26/2022 prevederile Codului administrativ sunt aplicabile în măsura în care nu contravin scopului Legii nr. 26/2022. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

b. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe

295. Completul de judecată special notează că, în spiritul Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art. 6 din Legea nr. 26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art. 7 din Legea nr. 26/2022). Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație, a candidatului (art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

296. Comisia de evaluare a notat că, rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional. Astfel, Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) a remarcat că într-un sistem de vetting și verificări de integritate, poate fi perfect legitim să se transfere sarcina probei de la stat la judecătorul/procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții (Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 09 februarie 2022 cu privire la dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar, Kosovo; §68). Procesul de redenumire, pe de altă parte, transformă toți angajații în solicitanți, iar sarcina probei revine acestor persoane, care trebuie să facă dovada că sunt apte pentru exercitarea funcției în cauză (ibidem, §95).

297. Curtea Constituțională a constatat deja că o asemenea inversare a sarcinii probațiunii nu este contrară Constituției, făcând referire la o opinie a Comisiei de la Veneția. Această inversare a sarcinii probațiunii nu a fost considerată *per se* arbitrară nici de către CtEDO (a se vedea hotărârile *Xhoxhaj vs Albania*, 2021, §352 și *Sevdari vs Albania*, 2022, §130).

c. Cazurile în care CSJ poate admite contestația

298. Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022 prevede că Curtea Supremă de Justiție poate admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise „unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”. Această prevedere a apărut în Legea nr. 26/2022 după o hotărâre a Curții Constituționale din 14 februarie 2023, în care s-a menționat că este admisibil de a nu anula deciziile Comisiei de evaluare pentru „erori de procedură nesemnificative”. Curtea Constituțională a acceptat ca controlul judiciar al actelor emise în cadrul evaluării externe să se limiteze la circumstanțele de fapt care puteau schimba rezultatul evaluării și la erorile procedurale grave ale Comisiei care afectează „caracterul echitabil al procedurii de evaluare”.

299. În hotărârea menționată în paragraful precedent, Curtea Constituțională a făcut referire la hotărârea CtEDO Pișkin vs Turcia (2020). În §131 al hotărârii respective, CtEDO a menționat că instanța de judecată trebuie să fie competentă să examineze toate aspectele centrale ale cauzei. Acestea sunt chestiuni de fapt sau de drept care, dacă nu ar fi avut loc (în cazul aspectelor de fapt) sau ar fi fost soluționată în mod opus (în cazul chestiunilor de drept), ar fi dus la o altă concluzie a Comisiei.

300. Prin urmare, competența Curții Supreme de Justiție la examinarea contestațiilor depuse conform Legii nr. 26/2022 este una mai limitată decât cea prevăzută de Codul administrativ.

301. Ea poate anula decizia Comisiei de evaluare doar în cazurile menționate de Legea nr. 26/2022, iar celelalte temeuri prevăzute de Codul administrativ pentru anularea actului administrativ nu sunt aplicabile.

302. Curtea Supremă de Justiție poate ajunge la o concluzie diferită de cea a Comisiei. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție poate conchide în aceeași cauză că unele dubii serioase constatate de Comisie nu există, iar alte dubii există. Existența unui singur dubiu este suficient pentru nepromovarea evaluării externe. După cum rezultă din art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, Curtea Supremă de Justiție nu poate admite contestația dacă constată existența cel puțin a unui dubiu prevăzut la art. 8 alin. (2)-(5) al acestei legi.

303. Reieșind din aceasta, precum și din dezideratele Curții Constituționale reținute în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Completul de judecată special nu va da apreciere tuturor argumentelor invocate de către reclamantul Victor Sandu în cererea de contestare, ci va răspunde doar criticilor ce se încadrează în criteriile statuate de către Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii, și anume ce țin de presupusele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare, care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și celor ce vizează presupusa existență a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidatul Victor Sandu.

Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză

304. În continuare, Completul de judecată special notează că, potrivit spiritului Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu constată dacă un candidat întrunește sau nu criteriile de integritate și/sau existența a careva încălcări ale candidaților, ci doar existența sau lipsa unor circumstanțe faptice suficiente ce permit să se ajungă la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea candidatei cu criteriile

legale de integritate sau, după caz, insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

305. În cazul în care, Comisia de evaluare constată existența unor dubii serioase privind necorespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, aceasta acordă candidatului posibilitatea de a desființa aceste dubii, prin darea de explicații la întrebările formulate și prezentarea probelor în susținerea poziției sale.

306. Făcând o retrospectivă a speței, Completul de judecată special reiterează că, prin decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 „cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii”, în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022, în temeiul art. 8 alin. (1)-(2) lit. a) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică pe motivul constatării dubiilor serioase în legătură cu conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară și etică, și astfel, nu promovează evaluarea, constatând următoarele probleme:

a) Importul și înregistrarea mijloacelor de transport/Nedeclararea venitului obținut din vânzare mijloacelor de transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală.

(i) Neachitarea impozitului aferent creșterii de capital obținut din vânzarea motocicletei Honda Hornet (în 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în 2021);

(ii) Problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009;

(iii) Problema profitului sau a venitului din vânzarea celorlalte vehicule importate și înregistrare pe numele candidatului în perioada 2008-2015 și problema obligației de plată a impozitelor aferente creșterii de capital din vânzarea acestor vehicule;

b) Tranzacția privind automobilul Mercedes E220 CDI.

c) Extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia.

307. Efectuând control judiciar al constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, pe marginea aspectelor financiare și etice menționate supra, raportate la criteriile de evaluare prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, Completul de judecată special remarcă următoarele.

308. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Victor Sandu criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special nu a constatat existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării lui Victor Sandu în fața Comisiei independente de evaluare, nefiind înlăturate în acest sens toate dubiile serioase formulate de Comisie cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate financiară și etică în temeiul art. 8 din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește: importul și înregistrarea mijloacelor de transport/nedeclararea venitului obținut din vânzare mijloacelor de

transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală; tranzacția privind automobilul Mercedes E220 CDI; extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia.

309. Completul de judecată special reiterează că, în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și în vederea sporirii încrederii societății în sistemul justiției, conform competențelor atribuite în baza Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare avea obligația să verifice dacă candidatul Victor Sandu nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională, dacă nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, dacă în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017, precum și dacă nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor, dar și dacă averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, conform art. 8 din Legea nr. 26/2022.

310. În înțelesul Legii nr. 26/2022, candidatul satisface criteriul de integritate etică și financiară doar atunci când întrunește pe deplin toți indicatorii stabiliți la art. 8 alin. (2)-(5) din Legea respectivă, faptul dat rezultă și din art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare.

311. Ține de menționat și faptul că, în sensul Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea nr. 8 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 septembrie 2015, modificat prin Hotărârea nr. 12 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 martie 2016, judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțele judecătorești. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corecțional în activitatea sa [...]. Judecătorul va încheia tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independentă și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese. Judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judiciar.

312. Totodată, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2002) stabilesc la Principiul 3.1 că „judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă”. Principiul 3.2 prevede că „atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar.”

313. Completul de judecată special învederează că, pilonii unei justiții profesionale, competente, eficiente și prietenoase sunt: independentă, imparțialitatea și integritatea, care de fapt sunt principii ce se regăsesc în Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului.

314. Deopotrivă, Completul de judecată special notează că, judecătorii trebuie să fie persoane cu o integritate deosebită și cu aptitudini profesionale și organizaționale

adecvate. Principalii actori din administrarea justiției trebuie să mențină întotdeauna onoarea și demnitatea profesiei lor și trebuie să se comporte în orice situație într-o manieră demnă pentru funcția lor.

315. Împărtășirea unor principii juridice și valori etice comune de către toți profesioniștii implicați în procesul judiciar, este esențială pentru administrarea adecvată a justiției (Avizul nr. 12(2009) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) comun cu Avizul nr. 4(2009) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) intitulat „Judecătorii și procurorii într-o societate democratică, adoptat în comun cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, §§ 10, 39).

316. Conform CtEDO, conduita etică a funcționarilor publici reprezintă o valoroasă evidențiere a rolului crucial pe care judecătorii îl au în menținerea încrederii publice și în susținerea statului de drept într-o societate democratică. CtEDO a subliniat că într-o situație de economie tenebră generală în țară, deși este de înțeles în anumite privințe, nu poate fi scutit un procuror cu experiență sau un alt funcționar judiciar de a-și desfășura activitățile private cu cel mai mare respect pentru legalitate și într-un mod care să fie dincolo de orice reproș public; aceștia trebuie să respecte un standard etic mai înalt (cauza Nikehasani v. Albania, nr. 58997/18, 13 decembrie 2022, § 124).

317. Potrivit principiului integrității, judecătorul *inter alia* trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în autoritatea judecătorească, să se comporte onest și decent, iar prin exemplul personal să ofere temei de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri.

318. Din conținutul acestui principiu rezultă că, judecătorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății.

319. Integritatea trebuie văzută ca o valoare fundamentală care presupune o conduită și un comportament adecvat profesiei de judecător, atât în exercitarea funcției, cât și în afara ei, prin prisma standardului intern al demnității profesiei, precum și prin raportare la standardul extern, al încrederii publice în actul de justiție.

320. Completul de judecată deduce că, normele internaționale și naționale precitate impun în obligația judecătorilor de demonstra societății o integritate absolută a comportamentului lor. Judecătorii trebuie să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Judecătorii trebuie să fie întotdeauna integri, să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită în activitatea sa aparența unui comportament care ar putea compromite încrederea societății în justiție.

a) Cât privește constatările de la problema 1:

321. Importul și înregistrarea mijloacelor de transport/Nedeclararea venitului obținut din vânzare mijloacelor de transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală (neachitarea impozitului

aferent creșterii de capital obținut din vânzarea motocicletei Honda Hornet (în 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în 2021); problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009; problema profitului sau a venitului din vânzarea celorlalte vehicule importate și înregistrare pe numele candidatului în perioada 2008-2015 și problema obligației de plată a impozitelor aferente creșterii de capital din vânzarea acestor vehicule).

(i) Neachitarea impozitului aferent creșterii de capital obținut din vânzarea motocicletei Honda Hornet (în 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în 2021):

322. La acest aspect, Comisia de evaluare a stabilit că, candidatul a achiziționat motocicleta Honda Hornet în anul 2015 cu 25 000 de lei și a fost vândută la 29 mai 2018 conform contractului de vânzare-cumpărare cu suma de 50 000 lei, iar motocicleta Suzuki Espana a fost achiziționată anul 2008 la valoarea stabilită în vamă de 5 106 de lei, și vândută în anul 2021 cu 20 000 de lei.

323. Comisia de evaluare a constatat că Victor Sandu nu a raportat la Serviciul Fiscal de Stat creșterea de capital și nu a achitat impozitul pe venitul din vânzarea acestora.

324. Candidatul a declarat că, nu deține careva restanțe față de bugetul public național.

325. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Victor Sandu criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 18 din 9 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că Victor Sandu nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la neachitarea impozitului aferent creșterii de capital obținut din vânzarea motocicletei Honda Hornet (în 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în 2021)

326. La acest subiect Completul de judecată special notează că în timpul evaluării reluate, la 30 noiembrie 2023 candidatul a depus la SFS o declarație cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2021. Conform scrisorii SFS din 13 decembrie 2023, SFS a indicat că, pentru anul 2021 candidatul nu a avut obligația de a achita impozitul pe venit, deși era dator cu 414,01 MDL conform declarației cu privire la impozitul pe venit prezentat de el, având o plată excedentară de la impozitul de venit în sumă de 416,50 MDL. Totodată în scrisoare SFS a mai indicat că, în rezultat analizei camerele a informațiilor sesizate în contrapunere cu datele din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, s-a stabilit că persoana vizată nu a declarat veniturile obținute din înstrăinarea bunurilor mobile pentru perioada anilor 2018 și 2020. Astfel Serviciul Fiscal de Stat a dispus aplicarea repetată a măsurilor conformate față de cet. Victor Sandu, prin desfășurarea unei ședințe individuale de conformare, în scopul declarării mijloacelor financiare obținute sub formă de creștere de capital în perioadele fiscale A/2018 și A/2020 în urma comercializării mijloacelor de transport.

327. Astfel candidatul a depus o declarație cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2021 în luna noiembrie 2023, cu un an și jumătate după termenul limită de

depunere (3 mai 2022), și a raportat venitul din vânzarea motociclete Suzuki Espana și a calculat impozitul pe creșterea de capital.

328. În ceea ce privește neplata impozitului pe creșterea de capital pentru vânzarea motocicletei Honda în 2018, se reține că conform scrisorii SFS din 12 aprilie 2024, candidatul a participat la o ședință de conformare voluntară pe 19 decembrie 2023, în cadrul căreia a discutat despre impozitele datorate din vânzările de vehicule în 2018 și 2020. Conform explicațiilor prezentate de cet. Victor Sandu aferent declarației persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală anul 2018, în conformitate cu prevederile art. 264 din Codul fiscal, a expirat termenul de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale.

329. Astfel, completul de judecată special notează că, candidatul avea obligația de a achita impozitul aferent creșterii de capital, dar nu l-a achitat deoarece termenul pentru plată expirase până la momentul ședinței la SFS, când această obligație a fost abordată. Ședința candidatului cu reprezentanții SFS și referința sa la prevederea privind termenul de prescripție confirmă că dubiile Comisiei cu privire la neachitarea impozitului aferent creșterii de capital din vânzarea motocicletei în 2018 sunt întemeiate.

330. Prin urmare, Completul de judecată special reține că, constatările referitoare la calculul impozitelor pe creșterea de capital de către SFS, depunerea de către candidat a unei declarații cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2021 în noiembrie 2023, cu mult după termenul limită, precum și constatările noi ale SFS privind datoriile candidatului în ceea ce privește plata impozitelor pe creșterea de capital pentru vehiculele vândute în 2018 și 2020, impune menținerea dubiilor serioase ale Comisiei cu privire la integritatea financiară și etică a candidatului în legătură cu problema neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda Hornet (în 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în 2021).

331. Completul de judecată special apreciază ca fiind lipsită de suport poziția reclamantului referitor la inexistența datoriilor față de bugetul public național, or, faptul că candidatul a plătit impozitul datorat pentru anul 2021 în 2024 și că obligația de a plăti impozitul pentru anul 2018 a expirat înainte de a fi plătit, nu rezultă că acesta ar fi acționat cu diligența necesară pentru evitarea implicării în situație care risca să afecteze imaginea de integritate a funcției sale de judecător.

332. Mai mult, candidatul nu a recunoscut nici că aceste impozite erau datorate, nici că a eșuat în a le achita, ci a susținut continuu că nu era obligat să le achite. De asemenea, candidatul a omis să achite impozitele aferente creșterii de capital în termene legale, demonstrând un algoritm de evitare a obligației de a achita impozite. În aceeași ordine de idei, reclamantul a încercat să se justifice invocând că nu a avut creștere de capital, deoarece a efectuat reparații la mijloacele de transport, însă o astfel de explicație este una vădit neîntemeiată, or, cheltuielile de reparație nu se iau în considerație la calcularea creșterii de capital. De asemenea, sumele impozitelor datorate depășesc încălcările nesemnificative, astfel cum sunt definite de art. 231 din Codul fiscal (pentru persoane fizice constituind până la 100 MDL (est. 5 EUR) în 2019 și 500 MDL (est. 25 EUR) în 2022).

(ii) ***Problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în 2009:***

333. Comisia a constatat că, candidatul în anul 2009 a importat pe numele său 20 de vehicule din Italia și Germania.

334. Ca răspuns la întrebările scrise din partea Comisiei în cadrul evaluării inițiale, candidatul a declarat că beneficiarul efectiv/proprietarul de facto al acestor vehicule era G.P. și că îl ajuta în afacerea sa de vânzare și reparare a motocicletelor și automobilelor, compania S.R.L. „M.”, înființată în 2008. În comunicarea scrisă cu Comisia în cadrul evaluării inițiale, candidatul a mai menționat că avea reședință temporară într-una dintre țările europene, astfel încât putea călători în țările Uniunii Europene fără viză. Cu toate acestea, în timpul audierii din cadrul evaluării inițiale, candidatul a negat, în mod repetat, că ar fi călătorit vreodată pentru a prelua vreunui dintre vehicule și a le aduce în Republica Moldova, afirmând că a fost implicat doar în vămuirea și înregistrarea vehiculelor, nu în achiziția, vânzarea sau transportul acestora. Ca răspuns la întrebările adresate în timpul audierii din cadrul evaluării inițiale, candidatul a recunoscut că, pe lângă participarea la vămuirea și înregistrarea vehiculelor, a fost, de asemenea, implicat în furnizarea unei procuri separate pentru fiecare vehicul vândut. Candidatul nu a prezentat niciun document referitor la achiziția, înregistrarea sau vânzarea acestor vehicule, cu excepția declarației lui G.P., în care se menționa că G.P. era proprietarul de facto al vehiculelor.

335. În cadrul evaluării reluate, Comisia a obținut o declarație suplimentară de la G.P., în care se menționează că candidatul nu a fost angajat al S.R.L. „M.” și nu a furnizat servicii contra plată directe nici pentru G.P., nici pentru S.R.L. „M.”. Candidatul a vândut unele piese de schimb/echipamente către S.R.L. „M.”, tranzacțiile fiind realizate prin contracte de vânzare-cumpărare, iar impozitele aferente acestor tranzacții au fost achitate. G.P. a mai confirmat că 21 din cele 27 de autovehicule incluse în tabelul trimis de Comisie, au fost procurate de el din străinătate. El a declarat că niciunul dintre aceste 21 de vehicule nu a fost importat de compania sa [S.R.L. „M.”], precizând că firma sa nu a importat vehicule din străinătate, ci se ocupa exclusiv cu piese de schimb și accesorii în Republica Moldova.

336. Completul de judecată special constată că, declarația G.P. în timpul evaluării reluate contrazice explicațiile candidatului date pe parcursul evaluării, care a afirmat că, doar îl ajuta pe G.P. cu afacerea sa de vânzare și reparare a motocicletelor și automobilelor, or G.P. a confirmat că nu a importat vehiculele prin intermediul companiei sale.

337. La fel se reține că, candidatul a importat două vehicule în anul 2008 pe numele său, înainte de pretinsul import al celor 20 de vehicule în anul 2009 pentru G.P., precum și nouă vehicule suplimentare în perioada 2010 – 2015, presupus cu banii părinților candidatului.

338. Prin urmare, având în vedere importurile din 2008 și continuarea importurilor și vânzărilor de vehicule de către candidat în perioada 2010 - 2015, importul din 2009 al celor 20 de vehicule pe numele candidatului și vânzarea ulterioară a acestora pare mai degrabă o activitate comercială în care candidatul a fost implicat, mai ales că G.P. a recunoscut că compania sa nu se ocupa cu importul unităților de transport. Iar explicația reclamantului oferită în acest sens, potrivit căreia, își ajuta cumnatul care avea copil mic și nu se putea deplasa în toată noaptea

pentru a se ocupa de devămarea mijloacelor de transport importate, nu este una plauzibilă și serioasă pentru a putea fi luată în considerare la desființarea dubiilor.

339. Reieșind din aceste circumstanțe, Completul de judecată special consideră justificată concluzia Comisiei de evaluare, privind dubiile serioase privind rolul candidatului în achiziția celor 20 de vehicule și drepturile de proprietate asupra acestor vehicule, dubii care nu au fost atenuate de către candidat.

(iii) Problema profitului sau a venitului din vânzarea celorlalte vehicule importate și înregistrate pe numele candidatului în perioada 2008 - 2015 și problema obligației de plăți a impozitelor aferente creșterii de capital din vânzarea acestor vehicule.

340. Comisia de evaluare a reținut că, între 2008 și 2015, candidatul a importat și înregistrat în numele său 31 de vehicule. Toate aceste vehicule au fost vândute de candidat între 2009 și 2013, cu excepția a trei: motocicletă Suzuki Espana (vândută în 2021), motocicletă Honda Hornet (vândută în 2018) și automobilul Toyota Corolla (vândut în 2017).

341. Comisia a concluzionat că dubiile serioase privind neplata impozitului pe creșterea de capital pentru vânzarea automobilului Toyota Corolla în 2017 au fost atenuate.

342. În cadrul evaluării inițiale, candidatul a declarat că toate cele nouă vehicule înregistrate de el în perioada 2010 - 2015 au fost destinate uzului familial menționând că toate automobilele au fost deținute mai mult de un an. Cu toate acestea, cinci din cele nouă vehicule au fost de fapt vândute în mai puțin de un an sau doar puțin mai mult de un an, patru din nouă au fost vândute în mai puțin de un an, iar unul în 13 luni. Aceste fapte contrazic declarația candidatului conform căreia toate cele nouă vehicule au fost deținute pentru mai mult de un an. Această contradicție ridică dubii cu privire la veridicitatea scopului declarat de candidat, și anume uzul familial al vehiculelor.

343. În cadrul evaluării inițiale, candidatul a declarat că, în legătură cu cele 20 de vehicule înregistrate pe numele său în 2009, l-a ajutat pe G.P. cu afacerea pe care acesta a înființat-o în 2008. Cu toate acestea, în timpul evaluării reluate, G.P. a furnizat o declarație Comisiei în care a precizat clar că afacerea sa S.R.L. „M.” nu era implicată în importul de vehicule pentru a fi vândute în Republica Moldova, ci se ocupa exclusiv de vânzarea de accesorii și piese de schimb în Republica Moldova.

344. La audierea din cadrul evaluării reluate, candidatul a confirmat că toate cele 20 de vehicule au fost vândute folosind procuri pe care el le-a emis pentru fiecare vehicul. În plus, Comisia a primit confirmarea din partea SFS că nici candidatul, nici G.P. nu au achitat impozite pe creștere de capital din vânzarea celor 20 de vehicule.

345. Faptul că candidatul a furnizat explicații neconsecvente în timpul evaluării, cu privire la respectarea regimului fiscal pentru vehiculele înregistrate pe numele său în perioada 2008 - 2015, unele dintre ele fiind vândute când era judecător, afectează credibilitatea candidatului și nu atenuează dubiile Comisiei cu privire la rolul real al candidatului în importul celor 20 de vehicule în 2009 și al celor 11 vehicule în perioada 2008 - 2015.

346. Neachitarea impozitelor de către un judecător, conform legii, nu reprezintă un comportament ireproșabil în opinia unui observator rezonabil și subminează încrederea publicului în integritatea sistemului judiciar.

347. Candidatul a fost implicat în tranzacții de vehicule - importul și vânzarea lor ulterioară a 31 de vehicule în perioada 2008 - 2015, activitate care se poate presupune că a fost realizată în scop de profit, iar candidatul nu a achitat impozitul pe creșterea de capital pentru vânzarea acestor vehicule, deși în cazul unui autovehicul dubiile au fost atenuate. Lipsa documentației pentru cele 28 de vânzări de vehicule rămase după import a făcut imposibilă verificarea de către Comisie a respectării de către candidat a regimului fiscal.

348. Având în vedere algoritmul implicării candidatului în tranzacții de vehicule, Comisia a analizat și importul a șase vehicule pe numele mamei candidatului în 2019. Comisia a reținut răspunsurile neconsecvente pe care candidatul și prietenul acestuia, A.P., le-au oferit Comisiei în timpul evaluărilor inițiale și reluate, în legătură cu importul celor șase vehicule. Fiind întrebat despre aceste automobile în timpul evaluării reluate, candidatul a contestat competența legală a Comisiei, în loc să ofere răspunsuri la întrebări. Mai mult, atunci când a fost confruntat cu o discrepanță semnificativă identificată de Comisie în timpul evaluării reluate/referitoare la anul în care au fost semnate contractele de către mama candidatului - 2018 conform documentelor furnizate de ASP în timpul evaluării reluate și 2019, conform candidatului și A.P. în timpul evaluării inițiale - candidatul a evitat să ofere clarificări, solicitând Comisiei să le ceară de la prietenul său.

349. Comisia a ținut cont de explicațiile inconsecvente ale prietenului candidatului A.P. către Comisie, care a declarat în prima sa declarație către Comisie în timpul evaluării inițiale că a discutat cu candidatul și apoi cu mama acestuia în timpul vizitei sale de la începutul anului 2019 despre cele șase vehicule pe care le achiziționase la o licitație în SUA și pe care intenționa să le importe în Republica Moldova. Conform documentelor, furnizate de ASP în timpul evaluării reluate, contractele de vânzare-cumpărare pentru cele șase vehicule au fost semnate în 2018, înainte de discuțiile A.P. cu candidatul și mama acestuia. Suplimentar, prietenul candidatului a afirmat inițial în scris către Comisie că el a achiziționat personal cele șase vehicule de la un loc de licitație specificat, dar, ulterior, când a fost confruntat cu întrebarea referitoare la anul achiziției (2019 comparativ cu 2018), el a scris că a achiziționat vehiculele printr-o companie individuală de vânzări auto. Documentele furnizate de candidat (facturi de vânzare) indică faptul că vehiculele au fost achiziționate de la compania de vânzări auto nominalizată, nu printr-o casă de licitații. Mai mult, facturile de vânzare pentru cele șase vehicule indică un stat diferit de locul de licitație menționat de prietenul candidatului.

350. Astfel, neconsecvențele în răspunsurile candidatului și ale prietenului său privind achiziția și importul celor șase vehicule pe numele mamei candidatului în 2019, precum și vânzarea ulterioară a acestor vehicule la prețuri semnificativ mai mici decât valoarea stabilită la vamă, ridică dubii serioase cu privire la implicarea continuă a candidatului în importul de automobile prin intermediul rudelor sale apropiate.

351. Compeul de judecată special concluzionează că, algoritmul implicării candidatului în tranzacții cu vehicule - importul a 31 de vehicule și vânzarea ulterioară a acestora în perioada 2008 - 2015, neachitarea impozitului aferent creșterii de capital pentru niciunul dintre ele, deși în cel puțin două cazuri (vânzarea motocicletelor Suzuki Espana și Honda Hornet) candidatul a fost obligat să achite impozite, lipsa informațiilor privind vânzarea celor 28 de vehicule - face imposibilă verificarea conformității candidatului cu regimul fiscal, și astfel, ridică dubii serioase cu privire la implicarea candidatului în activități de afaceri fără achitarea impozitelor datorate.

352. Explicațiile contradictorii ale candidatului cu privire la motivele importului celor 20 de vehicule pe numele său în 2009, contradicțiile privind cele nouă vehicule importate în perioada 2010-2015, precum și explicațiile neconsecvente și contradictorii privind importul celor șase vehicule în 2019 pe numele mamei candidatului, subminează credibilitatea candidatului și fortifică dubiile cu privire la onestitatea declarațiilor sale privind vânzările și impozitele datorate pentru cele 30 de vehicule importate în perioada 2008-2015.

353. În concluzie, având în vedere circumstanțele menționate, comportamentul candidatului, analizat în ansamblul său, ridică serioase semne de întrebare cu privire la respectarea de către candidat a standardelor de integritate personală și profesională, în special având în vedere calitatea sa de judecător ce aspiră la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii. Or, prin efectul legii și prin statutul funcției, judecătorul este obligat să fie un exemplu de corectitudine, onestitate și respect pentru lege.

354. Normele de etică și de conduită obligă judecătorul să manifeste integritate, evitând orice comportament care ar putea aduce atingere imaginii justiției sau încrederii publicului în sistemul judecătoresc și să respecte legea nu doar în exercitarea funcției, ci și în viața sa privată, și să nu se implice în acte care ar putea fi interpretate ca ocolire sau eludare a obligațiilor legale.

355. Mai mult, instanța observă că, acțiunile candidatului nu sunt izolate, ci sunt repetitive, reflectat în multiple tranzacții cu vehicule, pe parcursul mai multor ani, și în lipsa declarării unui eventual venit impozabil rezultat din vânzarea acestora. Acest fapt sugerează nu o eroare izolată sau o neînțelegere ocazională a legii, ci un tipar comportamental constant, contrar exigențelor de corectitudine și transparență.

356. În acest context, importul și înregistrarea mijloacelor de transport, nedeclararea venitului obținut din vânzarea mijloacelor de transport și neglijarea legislației fiscale, reprezintă o încălcare gravă a obligațiilor legale și de etică profesională. Un asemenea mod de acțiune este fundamental incompatibil cu exercitarea unei funcții de autoritate în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, instituție chemată să vegheze la respectarea normelor de integritate în sistemul judecătoresc.

357. Prin urmare, Comisia întemeiat a considerat că, modul în care candidatul a tratat obligațiile de natură fiscală, compromite în mod serios credibilitatea sa ca judecător și ca eventual membru al organului de autoadministrare judecătorească. Această conduită este contrară standardelor înalte de integritate și etică personală care se impun unui candidat la o asemenea funcție.

358. În completarea celor reținute supra, instanța consideră că acțiunile candidatului, care constau în importul și înregistrarea mijloacelor de transport, nedeclararea venitului obținut din vânzarea mijloacelor de transport și neglijarea legislației fiscale, în mod repetat și fără justificare, sunt de natură să încalce grav standardele de conduită profesională a judecătorului, așa cum sunt acestea consacrate în Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea nr. 12 din 11 martie 2016).

359. În acest context, instanța apreciază că faptele invocate de către Comisia de evaluare nu doar că sunt reale, dar că în mod obiectiv justifică concluzia existenței unor „dubii serioase” cu privire la integritatea candidatului. Relevanța acestor conduite este sporită de faptul că acestea nu sunt ocazionale sau izolate, ci se repetă în timp, într-un mod ce relevă o atitudine constantă de ignorare a standardelor de etică, cu potențial impact asupra imaginii sistemului judecătoresc.

360. Instanța de judecată subliniază că respectarea principiilor de etică și conduită profesională nu este o opțiune, ci o condiție esențială pentru exercitarea funcției de judecător și, cu atât mai mult, pentru accesul la funcții de conducere, în cadrul organelor de autoadministrare ale justiției.

361. Completul de judecată special consideră că Victor Sandu nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa în privința importului și înregistrarea mijloacelor de transport/nedeclararea venitului obținut din vânzarea mijloacelor de transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări, în conformitate cu legislația fiscală.

b) Referitor la Problema 2: Tranzacția privind automobilul Mercedes E220 CDI:

362. Comisia a reținut că, în declarația s-a anuală pentru 2021, candidatul a achiziționat automobilul Mercedes E220 CDI, s/f 2010, pentru suma de 210000 MDL (est. 12700 Eur.). Contractul de achiziție datat cu 10 noiembrie 2021 îl menționează în calitate de vânzător pe I.C., tatăl candidatului acționând în baza unei procuri din numele vânzătorului. Cu o lună înainte, pe 6 octombrie 2021, I.C. a achiziționat autoturismul de la N. B. procuror din cadrul Procuraturii Anticorupție, pentru suma de 200000 MDL.

363. În perioada 2019-2022, în timpul ce candidatul activa în calitate de judecător de instrucție, N.B. a participat la examinarea de către candidat a demersurilor înaintate de procurorul N.B. privind autorizarea acțiunilor procesual penale.

364. Astfel, în timpul evaluării reluate, Comisia și-a exprimat dubiile cu privire la modul de achiziție al automobilul Mercedes E220 CDI.

365. La acest aspect se reține că, după cum rezultă din informațiile colectate de către Comisia de evaluare, procurorul N.B. a participat în mod continuu la examinarea de către candidat în calitatea sa de judecător de instrucție, a demersurilor înaintate de N.B. judecătorului de instrucție, și anume a examinat 26 demersuri în vederea obținerii autorizației de efectuare a acțiunilor procesuale penale, a măsurilor speciale de investigații sau a autorizației de aplicare a măsurilor procesuale de

constrângere în anul 2021, 1 un demers în octombrie, 19 demersuri în noiembrie și șase demersuri în decembrie. Candidatul a examinat trei demersuri înaintate de N.B. în martie 2022.

366. De asemenea, în calitate de judecător de instrucție, candidatul a examinat demersuri depuse de procurorul N.B. atât în 2019 cât și în 2020.

367. Achiziționarea de către candidat a automobilului Mercedes E220 ridică o serie de circumstanțe suspecte din cauza naturii tranzacției și a informațiilor furnizate de candidat, atât în evaluarea inițială, cât și în cea reluată. În primul rând, circumstanțele în care I.C. a achiziționat și apoi a vândut imediat automobilul par puțin plauzibile. După ce a căutat să achiziționeze un automobil, I.C. l-a procurat, iar apoi decide urgent să emigreze în SUA. El înregistrează automobilul, înlocuiește piesele uzate, acordă o procură pentru tatăl candidatului și îi permite acestuia să conducă automobilul. Tatăl candidatului conduce automobilul și îi recomandă candidatului să-l achiziționeze. Deși candidatul nu intenționa să procure un automobil, totuși îl achiziționează. Se presupune că toate aceste lucruri s-au petrecut într-o perioadă de 35 de zile.

368. Conform informațiilor publice despre obținerea unei vize de emigrare în SUA, există 12 pași necesari pentru a obține viza, iar între pașii 11 și 12 este menționat un interval de peste 60 de zile. I.C. a achiziționat automobilul pe 6 octombrie 2021 și a părăsit Republica Moldova pe 6 decembrie 2021. Este puțin probabil ca acesta să fi solicitat o viză de emigrare după 6 octombrie 2021 și să fi obținut viza și emigrat în termen de două luni.

369. Astfel, Completul de judecată special constată că, achiziționarea automobilului Mercedes de către candidat a avut loc în circumstanțe suspecte, în primul rând felul în care candidatul pretinde că ar fi aflat despre vânzarea automobilului, auzind, din întâmplare, o convorbire telefonică pe care N.B. o purta în timp ce se afla prin preajmă, alături de alți procurori, reprezintă circumstanțe care par a fi incompatibile cu cadrul profesional al procedurilor judiciare. În al doilea rând, faptul că I.C. hotărăște să vândă mașina imediat ce a cumpărat-o pare implauzibil. I.C. a căutat un automobil, l-a cumpărat, iar apoi a hotărât urgent să emigreze în SUA. Acesta înmatriculează automobilul, înlocuiește piesele uzate, întocmește o procură pe numele tatălui candidatului și îi permite să conducă automobilul. După aceasta, tatăl candidatului îi recomandă candidatului să cumpere automobilul. Deși candidatul nu avea intenția de a procura un automobil, totuși îl achiziționează. Se pretinde că toate acestea s-au întâmplat în 35 de zile.

370. În acest context, tranzacția dintre I.C. și N.B. pare a fi una simulată, fiind o modalitate de a face posibilă achiziționarea automobilului de către candidat de la procurorul N.B. fără ca să apară careva întrebări de ordin etic.

371. În acest caz, este posibil să fi existat o încălcare a normelor etice, în special a cerinței ca un judecător să se abțină de la orice tranzacții financiare care îl implică în acorduri cu avocați sau alte persoane care participă la procese în instanța în care își desfășoară activitatea, precum și a cerinței de a se asigura că comportamentul său este ireproșabil din punctul de vedere al unui observator rezonabil și reafirmă

încrederea publicului în integritatea corpului judiciar

372. Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului (2015) cere ca judecătorul să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. În mod concret, un judecător trebuie să se abțină de la orice tranzacții financiare care l-ar putea implica în acorduri cu avocați sau alte persoane care sunt participanți la procese în instanța în care își desfășoară activitatea și trebuie să încheie tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independență și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese.

373. Faptele menționate supra, generează dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică prevăzute la art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022. Aceste dubii nu au fost atenuate de către candidat.

c) Cu referire la cea de a 3 problemă: Extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia:

374. Comisia a constatat că, în cauza Cosovan c. Republicii Moldova, nr. 13472/18, 22 martie 2022, CtEDO a constatat că a avut loc o încălcare a art. 3 (Interzicerea torturii) și art. 5 alin. (3) (Dreptul la libertate și securitate) din CEDO și Comisia de evaluare a constatat rolul central și a luat în considerare acțiunile candidatului.

375. Comisia a relevat că are dubii serioase cu privire la integritatea etică a candidatului deoarece deciziile acestuia au prelungit arestul preventiv a dlui Cosovan cu cinci luni și pentru că nu a ținut cont de boala terminală a dlui Cosovan, atât în termeni de compatibilitate cu detenția prelungită, cât și ca factor în evaluarea probabilității ca dl Cosovan să se eschiveze sau să interfereze cu ancheta. Candidatul era obligat să ofere o bază clară și motivată pentru deciziile sale. Conform jurisprudenței CtEDO, în cazuri deosebit de grave, o justiție corectă impune remedii sub formă de măsuri umanitare, cum ar fi aplicarea măsurilor alternative la arestul preventiv, așa cum a fost făcut imediat de judecătorul desemnat să examineze demersurile de prelungire a arestului preventiv după recuzarea candidatului de la acest caz. Candidatul avea obligația pozitivă, ca judecător, de a juca un rol activ în protejarea drepturilor dlui Cosovan, lucru pe care nu l-a făcut.

376. Comisia a indicat că dl Cosovan a fost arestat la 26 septembrie 2017. Candidatul a emis prima încheiere de prelungire a arestului preventiv în privința lui Cosovan la 24 noiembrie 2017. Ulterior, candidatul a prelungit arestul preventiv în privința dlui Cosovan de patru ori (pe 21 decembrie 2017, 23 ianuarie 2018, 22 februarie 2018 și 23 martie 2018). Un alt judecător, la data de 18 aprilie 2018, l-a eliberat pe dl Cosovan din arest preventiv. Astfel, candidatul a emis cinci din cele șapte încheieri privind arestul preventiv, prin care se dispunea deținerea în arest preventiv a dlui Cosovan, care au fost emise de judecătorii de instrucție (două încheieri au fost emise în septembrie și octombrie 2017 de alt/alți judecător/i). CtEDO a abordat această perioadă (noiembrie 2017 - aprilie 2018) în hotărârea referitoare *cauza Cosovan*, la paragrafele 10 - 11, finalizând cu încheierea emisă la 24 aprilie 2018, de celuilalt judecător, prin care l-a eliberat pe dl Cosovan din arestul

preventiv. Comisia reține că informațiile personale despre dl Cosovan, incluse în prezenta decizie, sunt preluate din hotărârea CtEDO și, prin urmare, au fost deja în domeniul public.

377. În analiza faptelor menționate supra, CtEDO a subliniat în mod specific, într-un limbaj clar, rolul central al candidatului, chiar dacă nu l-a menționat expres, în menținerea în arest o perioadă îndelungată a lui Serghei Cosovan și refuzul de a-l elibera pe motive de boală.

378. La concret, în cauza *Cosovan v. Republica Moldova*, nr. 13472/18 din 22 martie 2022, cu referire la art.3 CtEDO a statuat: „...nu este supus dezbaterii faptul că boala [dlui Cosovan] și complicațiile se numărau printre cele pe care legea din Republica Moldova le considera a fi suficient de grave pentru a permite instanței să libereze o persoană condamnată de la executarea pedepsei sale” (paragraful 87); „...motivul incompatibilității condiției medicale a unei persoane cu detenția constă în pericolul asupra vieții sau incapacității sale, având în vedere boala sa, de a desfășura activitatea zilnică în condițiile privării de libertate” (paragraful 88); „La fel ca și judecătorul de instrucție național din 24 aprilie 2018, Curtea, „în sensul Articolului 3 și în circumstanțele prezentei cauze, nu vede nicio justificare pentru a face o deosebire între o persoană condamnată printr-o hotărâre definitivă și o persoană aflată în arest preventiv, atunci când este vorba de suferințele cauzate de detenție care sunt incompatibile cu situația medicală a unei persoane” (paragraful 89); „...autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligația pozitivă de a preveni suferința [dlui Cosovan] de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției. Astfel, a existat o încălcare a Articolului 3 din Convenție în prezenta cauză” (paragraful 90).

379. Cu referire la art.5 în aceeași cauză CtEDO a reținut că: „...pentru a dispune și a prelungi arestul preventiv al reclamantului, instanțele s-au referit la o serie de criterii, precum gravitatea infracțiunii, riscul de evadare sau recidivă, precum și intervenția în cadrul investigației, prin distrugerea probelor sau influențarea martorilor și a victimelor. Curtea consideră că, în principiu, acești factori erau relevanți. Cu toate acestea, instanțele naționale nu au indicat pe ce probe s-au bazat ele pentru a ajunge la concluziile lor cu privire la gravitatea riscurilor incidente. De asemenea, este relevant că, așa cum a susținut [dl Cosovan] în fața instanțelor naționale (a se vedea paragraful 10 de mai sus), el fusese deja reținut în 2014, fiind suspectat că ar fi săvârșit aceeași infracțiune. În cazul în care el ar fi vrut să fugă sau să intervină în cadrul investigației, el ar fi avut suficient timp și oportunități pentru a face acest lucru. Mai mult, reclamantul a fost reținut după ce a mers la procuratură, dar nu în timp ce încerca să fugă sau să părăsească țara (paragraful 97).”; „...instanțele au refuzat să examineze argumentul [dlui Cosovan] potrivit căruia riscul de evadare putea fi diminuat semnificativ prin confiscarea pașaportului său pentru a-l împiedica să părăsească țara. [...] și că starea de sănătate [a dlui Cosovan] era în mod evident foarte rea, după cum menționau multiplele concluzii medicale. Instanțele nu au stabilit dacă această circumstanță afecta probabilitatea ca [dl Cosovan] să fugă sau să poată interveni în cadrul investigației”(paragrafele 98 și 100); „...deși motivele instanțelor naționale pentru

a dispune arestul [dlui Cosovan] erau relevante ca atare, ele nu au fost suficient bazate pe probele din dosar, iar justificarea prelungirii arestului reclamantului nu a fost dovedită în mod convingător (paragraful 101), ceea ce a echivalat cu încălcarea Articolului 5 § 3 din Convenție articolului 5”. Prin urmare, a existat o încălcare a în prezenta cauză”(paragraful 102)”.

380. În continuare Comisia a reținut că conform jurisprudenței constante a Curții, în temeiul articolului 5 § 3, persistența unei suspiciuni rezonabile este o condiție *sine qua non* pentru validitatea detenției continue, dar, după trecerea unei anumite perioade de timp, aceasta nu mai este suficientă: Curtea trebuie să stabilească (1) dacă alte motive invocate de autoritățile judiciare continuă să justifice privarea de libertate și (2), dacă aceste motive erau „relevante” și „suficiente”, dacă autoritățile naționale au acționat cu „diligentă specială” în desfășurarea procedurilor. Curtea a mai decis că justificarea pentru orice perioadă de detenție, oricât de scurtă, trebuie să fie demonstrată în mod convingător de autorități. Atunci când se decide dacă o persoană ar trebui eliberată sau reținută, autoritățile sunt obligate să ia în considerare mijloace alternative de a asigura prezența acesteia la proces (a se vedea *Letellier c. Franței*, 26 iunie 1991, § 35, Seria A nr. 207, și *Idalov c. Rusiei* [MC], nr. 5826/03, § 140, 22 mai 2012).

381. La fel, Comisia a specificat că prezumția este întotdeauna în favoarea eliberării. Așa cum s-a stabilit în *Neumeister c. Austriei* (hotărârea din 27 iunie 1968, Seria A nr. 8, p. 37, § 4), a doua parte a Articolului 5 § 3 - adică eliberarea provizorie în așteptarea procesului - nu oferă autorităților judiciare opțiunea de a alege între a aduce un acuzat în fața instanței într-un termen rezonabil sau a-i acorda eliberarea provizorie în așteptarea procesului. Detenția provizorie a acuzatului nu trebuie prelungită dincolo de un termen rezonabil (a se vedea *Wemhoff c. Germaniei*, 27 iunie 1968, p. 23, § 5, Seria A nr. 7); chiar dacă durata anchetei preliminare nu este criticabilă, durata detenției nu trebuie să depășească un termen rezonabil (a se vedea *Stogmiiller c. Austriei*, 10 noiembrie 1969, § 5, Seria A nr. 9). Până la condamnare, el sau ea trebuie să fie considerat(ă) nevinovat(ă), iar scopul dispoziției în cauză este, în esență, să solicite eliberarea provizorie odată ce detenția sa continuă încetează să fie rezonabilă (a se vedea *McKay c. Marii Britaniei* [MC], nr. 543/03, § 41, CEDO 2006 X).

382. În continuare, în argumentare Comisia a reținut ca fiind relevant pentru evaluarea candidatului, faptul că CtEDO a examinat dacă detenția continuă a dlui Cosovan era compatibilă cu starea sa de sănătate. În acest sens, CtEDO a reținut că nu era contestat faptul că boala și complicațiile suferite de reclamant se aflau printre cele pe care legislația moldovenească le considera suficient de grave pentru a permite unei instanțe să libereze o persoană condamnată de la executarea pedepsei. CtEDO a reiterat că, deși art. 3 nu stabilește o obligație generală de a elibera o persoană grav bolnavă, nu poate fi exclus faptul că, în cazuri deosebit de grave, administrarea corectă a justiției penale necesită măsuri umanitare.

383. În continuare Comisa constată că deși candidatul nu a participat la toate deciziile de prelungire a arestului preventiv, emise de judecătorii de instrucție, dl

Cosovan a rămas în detenție timp de cinci luni (noiembrie 2017 - aprilie 2018) în baza încheierilor emise de candidat, ceea ce este semnificativ având în vedere starea gravă a sănătății sale și, în special, luând în considerare încheierea ulterioară emisă de judecătorul de instrucție, care l-a eliberat imediat pe dl Cosovan, după ce a fost desemnat să preia dosarul în urma recuzării candidatului. Astfel, Comisia conchide iar Completul de judecată este de accord cu faptul că candidatul nu a ajuns la aceeași concluzie de a-l elibera pe dl Cosovan este inexplicabil.

384. Comisia nu a considerat credibil argumentul lui Sandu Victor precum că informațiile și rapoartele medicale disponibile candidatului la momentul luării deciziilor sale nu erau suficiente pentru a înlocui arestul preventiv în privința dlui Cosovan cu o altă măsură restrictivă. De asemenea, Comisia nu a acceptat argumentul candidatului conform căruia starea dlui Cosovan era moderată și nu exista niciun motiv pentru întreruperea arestului preventiv, deoarece acest argument este contrar constatării CtEDO „că nu a fost subiect de dezbatere faptul că boala și complicațiile reclamantului se numărau printre cele pe care legislația din Moldova le considera suficient de grave pentru a permite unei instanțe să libereze o persoană condamnată de la executarea pedepsei”.

385. Completul de judecată conchide că în final Comisia corect a reținut că în perioada noiembrie 2017 - martie 2018, candidatul a prelungit de cinci ori arestul preventiv în privința dlui Cosovan, în pofida probelor furnizate de avocații acestuia privind starea sa de sănătate, care necesita asistență medicală ce nu era disponibilă în penitenciar.

386. În opinia instanței comisia justificat are dubii serioase cu privire la integritatea etică a candidatului deoarece deciziile acestuia au prelungit arestul preventiv a dlui Cosovan cu cinci luni și pentru că nu a ținut cont de boala terminală a dlui Cosovan, atât în termeni de compatibilitate cu detenția prelungită, cât și ca factor în evaluarea probabilității ca dl Cosovan să se eschiveze sau să interfereze cu ancheta. Candidatul era obligat să ofere o bază clară și motivată pentru deciziile sale. Conform jurisprudenței CtEDO, în cazuri deosebit de grave, o justiție corectă impune remedii sub formă de măsuri umanitare, cum ar fi aplicarea măsurilor alternative la arestul preventiv, așa cum a fost făcut imediat de judecătorul desemnat să examineze demersurile de prelungire a arestului preventiv după recuzarea candidatului de la acest caz. Candidatul avea obligația pozitivă, ca judecător, de a juca un rol activ în protejarea drepturilor dlui Cosovan, lucru pe care nu l-a făcut. Faptul că Curtea de Apel a menținut încheierile emise de candidat, referitoare la arestul preventiv în privința dlui Cosovan, nu îl exonerează pe candidat de propria responsabilitate de a acționa în conformitate cu principiile relevante ale CEDO. Deciziile candidatului au fost luate în considerare de CtEDO atunci când s-au tras concluziile referitoare la încălcarea art. 3 și art. 5 paragraful 3 din CEDO de către Republica Moldova în *cauza Cosovan*.

387. Astfel, Comisia a constatat dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, cu referire la prelungirea

arestului preventiv în privința dlui Cosovan în perioada noiembrie 2017 - martie 2018, care nu au fost atenuate de către candidat.

388. Ce ține de obiecția reclamantului Sandu Victor că Comisia nu ar fi competentă să examineze dubiul extinderea arestului preventiv în privința lui Serghei Cosovan în pofida bolii sale terminale și motivarea insuficientă pentru prelungirea arestului preventiv în privința acestuia, deoarece acesta nu a fost obiect de examinare în cadrul primei evaluări, Completul de judecată o respinge ca fiind vădit neîntemeiată. Comisia are dreptul să examineze orice chestiune la orice etapă află despre anumite circumstanțe care ridică dubii atât timp cât are un mandat de evaluare/reevaluare în privința unui candidat. Doar după emiterea unei decizii ea se desesisează în favoarea instanței de judecată în eventualitatea unei contestări.

389. Susținerea ideii contrare ar contrazice însăși esența exercițiului de pre-vetting, instituit în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției (după cum este indicat în Preambulul Legii nr.26/2022).

390. În concluzie, Completul de judecată special reiterează că scopul exercițiului de pre-vetting al candidaților la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, care este stipulat în preambulul Legii nr. 26/2022, este sporirea integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și sporirea încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

391. Având în vedere rolul decisiv al membrilor organelor de autoadministrare în selectarea, promovarea și sancționarea disciplinară a colegilor lor, este imperativ ca membrii înșiși să fi demonstrat cel mai înalt nivel de integritate financiară și etică, astfel încât să se poată aștepta ca, în poziția lor de lideri, să promoveze standarde înalte atât pentru ei înșiși, cât și pentru ceilalți.

392. Reieșind din faptul că membrii Consiliului Superior al Magistraturii au obligația să respecte cele mai înalte standarde etice, aceștia trebuie să demonstreze societății că sunt integri, să adopte un comportament ce nu provoacă îndoieli și să nu admită aparența unor posibile dubii de integritate. Or, integritatea semnifică însușirea de a fi integru, de a fi cinstit, de a da dovadă de probitate. Integritatea este absolută și nu are diferite grade de gravitate.

393. Integritatea, ca principiu etic, are ca reper modul în care ceilalți percep comportamentul judecătorilor, procurorilor, membrilor Consiliilor Superioare ale Magistraturii și Procuraturii, precum și a organelor specializate ale acestora, ca fiind conform cu etica și comandamentele morale recunoscute de societate ca fiind cele mai înalte standarde pentru o persoană ce deține o funcție publică esențială pentru societate, precum și modul în care o persoană înțelege să se manifeste în societate. Prin urmare, judecătorii, procurorii, membrii Consiliilor Superioare ale Magistraturii și Procuraturii, precum și a organelor specializate ale acestora trebuie să își îndeplinească obligațiile cu integritate, în interesul justiției și societății, ceea ce

implică obligații atât în viața profesională, cât și personală.

394. În această ordine de idei, Completul de judecată special nu identifică temeiuri legale pentru anularea Deciziei nr. 12 din 29 aprilie 2024, emisă de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Decizia contestată a fost emisă în conformitate cu prevederile legale, iar în cadrul procedurilor inițiale și reevaluate nu s-au constatat erori procedurale grave care să fi afectat echitatea procesului, iar reclamantul Victor Sandu nu a înlăturat dubiile apărute în privința integrității sale.

395. În aceste condiții, cererea de contestare formulată de Victor Sandu este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, întrucât nu există motive juridice care să justifice anularea deciziei Comisiei de evaluare. Standardele impuse magistraților presupun respectarea unor cerințe stricte de integritate și responsabilitate, iar în acest caz, candidatul nu a demonstrat că îndeplinește aceste criterii.

396. Integritatea judecătorilor nu este doar o cerință formală, ci reprezintă un element fundamental pentru menținerea statului de drept și pentru protejarea încrederii publicului în sistemul de justiție. În acest context, orice lipsă de transparență, orice omisiune sau refuz de a colabora cu instituțiile de evaluare poate constitui un motiv justificat pentru nepromovarea evaluării și, implicit, pentru excluderea dintr-o funcție publică de mare responsabilitate. Respectarea principiilor etice și a obligațiilor de transparență este esențială pentru menținerea credibilității sistemului judiciar și asigurarea unui act de justiție echitabil și imparțial.

397. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată special relevă că, în litigiu dedus judecății, nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei de evaluare nr. 18 din 9 septembrie 2024 adoptate în privința candidaturii lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii. Chiar dacă unul din dubii nu și-a găsit confirmarea în ședința de judecată, reclamantul nu a înlăturat dubiile ce țin de importul și înregistrarea mijloacelor de transport/nedeclararea venitului obținut din vânzarea mijloacelor de transport și neachitarea impozitului pe venit aferent acelor vânzări în conformitate cu legislația fiscală, precum și tranzacția privind automobil Mercedes E220 CDI

398. În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea de chemare în judecată depusă de Victor Sandu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei nr.18 din 9 septembrie 2024 „cu privire la evaluarea reluată a lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii” și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni